Leto LXXIII, št. 63

Poštnina plačana v gotovini. — Die Postgebühr bar bezahlt.

Preis - Cena L 2

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 23-61—23-64. Mesečna naročnina 32 lir. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.394 za inserate. Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstva: UPI S. A. Milano.

Rokopisov ne vračamo.

SLOVENEC

MAREC - 1945

18

NEDELJA

Der Wehrmachtbericht im heutigen »Jutro«

Bitka v gornji Šleziji se je razširila

Boljševiški probojni poskusi v dvojni bitki na obeh straneh Gdanskega zaliva preprečeni — Ameriški sunek iz mostišča Remagen — Razširitev bitke med Moselo, Saaro in Renom

Führerjev glavni stan, 17. marca. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Pritisk boljševikov in Bolgarov proti našemu mostišču ob Dravi jugozahodno od Siklosa traja dalje. Južno od Blatnega jezera so zavzele naše čete z obsežnim napadom žilavo branjene postojanke ter odbile sovjetske razbremenilne napade z vzhoda. Med prekopom Sarviz in jezerom Velencze so se zrušili boljševiški napadi pred našim novim obrambnim bojiščem z visokimi izgubami. Vzhodno in severno od Stuhlweissenburga so nemški in madžarski oddelki z učinkovitim obrambnim ognjem zadeli močne sovjetske napadalne skupine ter prestregli njihove osti po majhni pridobitvi ozemlja.

V srednji Slovaški je včeraj popustila silovitost sovražnih napadov in se položaj ni bistveno izpremenil.

Bitka v gornji Šleziji je postala vsled povečane uporabe sovjetskih sil obsežnejša. Medtem ko se je zaustavil sovražni napad na področju Schwarzwasserja, po visokih izgubah prejšnjih dni, pred našimi zapornimi postojankami, so preprečili naši oddelki v težkem obrambnem boju s tem, da so držali svoja krila, večje razširjenje sovjetskih vdorov ter so zaustavili boljševike v globini področja postojank.

Borbeni letalci so uničili poleg številnih motornih vozil 34 sovjetskih oklepnikov ter 6 nadaljnjih onesposobili za premikanje. V poslednjih dveh dneh smo uničili v Šleziji 239 sovražnih oklepnikov.

Potem ko so se izjalovili probojni poizkusi proti Stettinu, pri čemer je izgubil sovražnik 102 oklepnika, je skušal včeraj z ojačeno uporabo topništva izsiliti uspeh. Njegovi ponovni napadi so se izjalovili pred skrajšanimi postojankami naše žilavo se boreče posadke mostišča.

Branilci Kolberga držijo trajno podprti s pomorskimi silami mestno središče in luko z neupogljivo bojno voljo kljub močnim sovražnim napadom.

V dvojni bitki na obeh straneh Gdanskega zaliva so se izjalovili tudi v včerajšnjem veleboju boljševiški probojni poskusi vsled obrambne sile naše hrabre pehote. Nadaljnje močne napade sovjetske prve gardne oklepniške armade v smeri proti Gotenhafenu in Zoppotu smo zopet prestregli v težkem boju pri Quassendorfu in Zuckau, ne da bi nasprotnik bistveno napredoval. V boje za Quassendorf je z najmočnejšim ognjem poseglo naše težko ladijsko topništvo.

Težki topniški čolni so z morja z dobrim uspehom obstreljevali sovjetske pripravljalne postojanke ob severni obali polotoka Hela.

Tudi v vzhodni Prusiji je vzdržalo naše obrambno bojišče nadaljnje probojne napade s težiščem na obeh straneh Eisenberga in severnozahodno od Zintena. Z uspešnimi protisunki smo sklenili bojiščne vrzeli ter zožili sovražna vdorna mesta.

Ob spodnjem Renu so naše čete ojačile svoje izvidniško delovanje.

Iz mostišča pri Remagenu so Amerikanci včeraj z uporabo močnih oklepniških sil prodrli proti severu ter zavzeli Königswinter. V sprememb polnih krajevnih bojih so preprečili naši oddelki nadaljnje sovražno napredovanje jugovzhodno od Honnefa, vendar je dosegel nasprotnik na bojnem odseku pri Linzu ob Renu nekaj vdorov v naše bojišče. Pri teh napadih so utrpeli Amerikanci občutne oklepniške izgube.

Bitka med Moselo, Saaro in Renom se je razširila na nadaljnja področja. Sovražni napadi med Koblenzom in Boppardom so se zrušili v našem obrambnem ognju. Ob Nahi je prišlo do težkih spopadov s prodrlimi ameriškimi oklepniškimi ostmi, predvsem na področju Münstra ob Steinu in Kirnu. Boji, v katere so bile poslane z obeh strani nove sile, so še v polnem teku.

Na bojišču ob Moseli med Kochenom in Trierjem smo razbili sovražne napade in poskuse prekoračenja ter uničili številne sovražne oklepnike.

Na področju vzhodno od Saarburga se nadaljuje ameriški pritisk pretežno v južni smeri. Na južnem bojišču bojnega področja med Saarbrückenom in Bischweilerjem so preprečile naše čete sovražne probojne poskuse, s tem ko so zajezile vdore ter odbile nove napade. Iz Hagenaua napadajoči Amerikanci so se zrušili v našem obrambnem ognju.

V Italiji je izvedel sovražnik samo posamezne brezuspešne izvidniške sunke ob Serchiu, ter v gorah zahodno od Imole in Bagnacavalla.

Ameriški bojni oddelki so odvrgli bombe nad južnonemško področje ter na Dunaj. Ponoči sta bila Nürnberg in Würzburg cilj britanskih strahovalnih napadov. Nek šibkejši oddelek je priletel nad Berlin. Sovražnik je izgubil v letalskih bojih in vsled protiletalskega topništva v sestavu letalstva po dosedanjih poročilih 63 letal, od tega 59 štirimotornih bombnikov. K tem uspehom so bistveno doprinesli naši nočni lovci.

»To so živali v človeški podobi«

Spodnja Šlezija. 16. marca. Z neke višine gledamo v dolino na šlezijsko mestece Striegau, ki je bilo noč prej osvobojeno. Skozi daljnogled vidimo, kako leže okrog uničeni sovražni oklepniki. Iz razbitih in požganih hiš se še dviga dim. Topniški in oklepniški ogenj še bučita v daljavi. Nemški vojaki čistijo preostanke sovražnih čet. Večdnevni boj je bil trd in ogorčen. Nemci so razbili sovjetske napore, ki so veljali Sovjete ogromno ljudi in velike krvne žrtve. — Borci iste divizije, ki so osvobodili nedavno že blizu Laubana marsikak manjši šlezijski kraj boljševiškega krvavega nasilja, so bili tudi tu osvobodilci.

Prišli so kot rešitelji, pozdravljeni iz trpečih in s hvaležnostjo navdanih src v mestu preostalih prebivalcev, ki jih boljševiki še niso odvlekli ali umorili. Kar vidiš z lastnimi očmi, je grozotno in skoraj nezapopadljivo. Poslušati moraš izpovedi o divjanju boljševiških tolp, o slepem uničevanju, o pobijanju in morjenju, o ropanju in tatvinah, skrunitvah in umorih tega živinskega podčloveštva. Vse grozovitosti, ki so jih na zemlji nakopičili v stoletjih od Džingis Kana dalje, so dosegle tu svoj višek. »To niso ljudje, to so živali v človeški podobi in hudiči!« kliče obtožujoče mlada žena iz svojega potrtega srca. Pogled nanjo je tak, da vidiš, da je komaj ušla peklenskim mukam, ki se ji še odražajo na obrazu. Stisnjeni v stanovanjih kleteh in hlevih so doživeli preostali prebivalci trpljenje, ki si ga sploh ne moremo predstavljati. Moštvo in častniki boljševiških tolp, zlasti pa še židovski komisarji so kar tekmovali drug z drugim, kdo bo bolj živinski. Iz izpovedi zaprisežených prič izhajajo zlodejstva teh zločincev, ki jih po krivici nazivamo z imenom človek in vojak. Mož one mlade žene, težak vojni ranjenec, je moral po dolgih dneh odložiti bolečo nožno protezo. Podivjane bestije so s kopiti tako dolgo bile po okrneli nogi, da se je rana odprla ter pričela na vso moč krvaveti. Divjaki pa so zopet udrihali po možu in po ženi, ki se je postavila pred njega v bran. Končno so morilski tolovaji trpinčenega moža ustrelili. Ženo, ki so jo večkrat oskrunili, so tolkli s kopiti po obrazu in po nosu ter je izgubila eno oko. Tudi njen 9 mesečni dojenček je postal žrtev teh grozodejstev.

Pred nami je 68 letni mož, kovinar iz Striegaua s svojo 65 letno ženo in z več ženskami iz okolice, starimi od 50 do 60 let. Grozni dogodki so se jim vrisali v obraz. Z izrazom najglobljega notranjega presunjenja poročajo o svojem trpljenju. Celo pred 60 do 75 letnimi ženskami ter pred 12 do 13 letnimi dekleti se ta izrodek človeštva ni ustavil. Vedno znova so jih s pištolami in noži silili, da so jim bile na voljo. Med skupaj zgnetenimi ženskami in moškimi, starčki in starkami, otroki in dojenčki so uganjali ti mučilci brez vsakih čustev svoja zločinstva, posiljevali mlada dekleta in žene na živinske načine, ki jih ni mogoče opisati, mnoge kar po 10, 20 in 30 krat v eni noči. Bili so pijani ter so se med grgranjem boljševiških pesmi spravljali na stare in mlade, izsiljevali pod smrtnimi grožnjami ure, prstane, nakit, škornje itd. Nemški vojaki so potrdili, da niso ujeli niti enega boljševiškega ujetnika, ki bi ne imel polnih žepov naropanih stvari. Česar niso mogli vzeti s seboj, so na mestu samem uničili. Živila, ki jih niso mogli sami uporabiti, so stresli po tleh, zaloge so uničili, kozarce z vloženimi stvarmi pa razbili. Divje so razdejali oprave stanovanj, posodo, posteljnino, perilo. Obleke so razrezali in raztrgali, živino so pobili ali postrelili. Kadar koli so upali ljudje, da bodo morda boljševiki, ki bodo prišli prihodnjega dne ali prihodnjo noč bolj človeški, se je znova pokazalo, da tudi ti niso drugačni in da so po možnosti še hujši od svojih prednikov. Starček podaja mirno svoje poročilo s trezno stvarnostjo, toda naenkrat prevzame tudi njega. Z roko poseže v žep ter privleče dve vrvi. »S tem,« pravi ter globoko vzdihne, »sva si hotela jaz in moja žena vzeti življenje. Vsega tega nisva mogla več dalje prenašati in gledati, a misel na otroke naju je obvarovala pred poslednjim. Nato pa so prišli nemški vojaki.«

Nešteto je število posameznih in skupnih sličnih usod, o katerih bi mogli poročati samo iz Striegaua. Sami smo videli grozovito razmrcvarjena trupla umorjenih žensk in moških. Nemški vojaki, ki so pravkar prišli iz osvobojenega mesta, poročajo z najglobljim zgražanjem in divjim ogorčenjem o grozodejstvih, ki so jih videli in ki potrjujejo vse to, kar je že iz dolgotrajnih izkušenj ugotovil poveljnik tukajšnje armade, po rodu Slezijec, da vodi namreč sovražnik tukaj vojno ne le brez vsakega človečanskega občutka, temveč tudi na najbolj bestialen način. Z vso jasnostjo pa se tudi vidi, kaj bi čakalo ves nemški narod, ako se ne bi z vso svojo silo uprli boljševiškemu navalu ter se ga ubranili.

Boji za predmostje Remagen

Berlin, 17. marca. Mednarodni informacijski urad javlja k bojem za predmostje Remagen:

1. ameriška armada je ob jasnem vremenu in z največjim posegom letečih oddelkov nadaljevala s prebijalnimi poskusi proti severu in vzhodu. Težišče je bilo najprej na severu, kjer so predvsem na jugu pogorja Sieben in na višinah vzhodno od tod trajali ogorčeni boji za vsak meter ozemlja. Amerikanci so vrgli v boj vse, da bi sunili v severni smeri do avtomobilske ceste. Neka močna oklepniška bojna skupina, ki je sunila iz področja pri Honnefu ob vzhodni obali Rena proti severu, je bila zapletena na jugu romantičnega pogorja Sieben v težke boje in številne ogorčene protinapade. Amerikanci so se učvrstili šele po do 8 krat ponovljenih napadih na dveh višinah in sicer na Grachenfelsu in Uibergu. V protinapadu so Nemci odbili sunek, ki je stremel proti severovzhodu v smeri k Ittenbachu. Glavni sunek pa je bil usmerjen proti gori Agidien, katero so hoteli Amerikanci dobiti z vsemi sredstvi v svoje roke. Čeprav so bili napadalci številčno nadmočni ter so pošiljali stalno sveže pehotne sile v borbo ter so pred vsakim sunkom napadli področje s težkim topniškim ognjem in številnimi napadi bombnikov in letalcev v nizkem poletu, so nemške čete z vzorno hrabrostjo vzdržale naval. Šele v poznih popoldanskih urah so Amerikanci prestali s svojimi napadi ter pustili na bojnem polju več sto mrtvih in številne uničene bojne vozove. Takoj pa so dovedli nadalnje močne oklepniške sile za nov napad. Nemške baterije so te nove sile obstreljevale s tako uničujočim ognjem, da niso bile več sposobne posegati v borbo. Na vzhodnem boku predmostja so se razvili ogorčeni pouličnі boji v dveh majhnih krajih, v katerih je bil eden po šesturnem boju izgubljen, medtem ko je drugi vzdržal.

Desno krilo Amerikancev je poskušalo z dvema polkoma napredovati iz Linza proti jugovzhodu. Sovražnik je bil zaustavljen in vržen nazaj. Kakor prejšnjega dne so poskušale ameriške oklepniške sile severno od Hönningena predreti močni nemški zaporni položaj. Sovražnikovi napadi so se izjalovili ob osredotočeni protioklepniški obrambi, ki so jo pa skušali onesposobiti s svojim topništvom. Nemške baterije jim odgovora niso ostale dolžne. Topniški dvoboj tudi v noči ni bil prekinjen, ker je oživel v zgodnjem jutru včerajšnjega dne do največje silovitosti.

Bojišče ob reki Ruwer in Saar: Ob reki Ruwer trajajo težki boji v Osburškem Visokem lesu. Nemškim četam je uspelo, da so z žilavo in trdovratno obrambo nek vdor zapahnile, vse prebijalne poskuse pa onemogočile. Med Osburškim in Schwarzwälderskim Visokim lesom so obležali napadalci pred močno nemško zaporo vzhodno od Keila. Zahodno od Weisskirchena je protinapad občutno zožil vdor, ki so ga dosegli prejšnjega dne Amerikanci, medtem ko je bilo odbitih 5 z največjo silovitostjo proti vasici Bergen izvedenih napadov.

Na bojišču ob reki Saar je 7. ameriška armada na področju med Saarbrückenom in Bitschem osnovala novo težišče ter iz rezerv vrgla nove divizije v borbo. Nemške čete so izvojevale tukaj popoln obrambni uspeh ter vse prebijalne poskuse med Saarbrückenom in Bitschem odbile z najtežjimi izgubami za napadalce. Medtem ko na področju pri Saarbrückenu vodijo v borbi glavno besedo obojestranski topniški oddelki, so se izjalovila številna stremljenja oklepniških in mobiliziranih skupin, da bi prodrla skozi nemške zapore južno od Saarbrükkena. Tudi tu je bil sovražnik odbit večinoma v protisunkih pod najtežjimi izgubami.

Zmagoslavje politike sile

Stockholm, 17. marca. Churchill je v spodnji zbornici odgovoril na vprašanje o razlikovanju med velikimi in malimi silami na konferenci v San Franciscu. Laburistični poslanec Ray Davis je prosil Churchilla, da bi mu podal pojasnilo, da je bil v Dumbarton Oaksu in v Jalti sprejet predlog, na podlagi katerega bi se lahko napadlo majhno deželo v primeru, če zagreši napad; če pa zagreši napad ena večjih sil, pa ni mogoče proti njej ničesar storiti.

Churchill je nato odgovoril: »Obžalujem, da moram priznati, da je v Davisovih besedah mnogo resnice. Stalno se moramo spominjati, da ne bodo v svetu, v katerega se podajamo, naši narodi edini.« Davis je nato postavil vprašanje: »Ali nismo v tej hiši upravičeni, da zahtevamo, da se naši zastopniki v San Franciscu spomnijo te točke, če se bo pričelo razpravljanje o problemu?«

Churchill je odgovoril: »Ne. V kolikor se tiče ta zadeva nas, smo sklenili popolnoma prostovoljno pogodbo z obema drugima velesilama, ki sta bili v Jalti navzoči in ta pogodba predvideva diferencijacijo ravnanja z velikimi silami in malimi deželami v tej zadevi. Mi bi lahko obžalovali — in tudi obžalujemo — da obstaja v svetu razlika med velikimi in med malimi in med močnimi in slabotnimi, toda brez dvoma je taka razlika in bilo bi blazno, da bi tako dobro namero, ki napreduje na široki črti, uničili s tem, da bi skušali obdržati nekaj, kar je v sedanjem trenutku brezupen ideal.« S tem je torej jasno in razumljivo ugotovljeno: Vojna, ki jo vodi plutokratično-boljševiška koalicija, stremi za gospodstvom treh velikih sil: Sovjetske zveze, Združenih držav in Anglije. Majhne sile pa, za katere so zavezniki pričeli vojno, naj bi živele od drobtinic, ki padajo z mize gospodom. Churchillova izjava je priznanje gole politike sile. Majhne države, ki so obesile svojo usodo na angloameriško zvezo ali na sovjetski imperializem, so prevarane. V toliko so dobre, da se boro za sovražno koalicijo, da krvave in stavljajo svoj obstoj na kocko, pridobile pa si niso na noben način pravice soodločanja.

Če si predstavljamo, da bo ta židovsko-kapitalistična koalicija določala o bodočem svetovnem redu, tedaj je povsem jasno, da bo s tem vrženo človeštvo v strašen kaos. Samovolji velikih sil bi bila odprta vrata, medtem ko bi bile majhne države le predmet izkoriščevanja, katerih narodi bi bili obsojeni na to, da delajo tlako za velike.

Svet je Churchillu le lahko hvaležen, da je enkrat jasno in razločno povedal, kakšni so cilji, ki so si jih postavile sovražne sile. Nam ni povedal s tem nobene novosti. Od prvega dne smo že trdili, da stremi sovražna koalicija le za tem, da vlada svetu in da zatira narode. Vse besede o miru, svobodi, samostojnosti narodov niso nič drugega, kakor prazne fraze, ki so določene za to, da love kaline. Za tem svetohlinskim govoričenjem pa se skriva brutalno stališče sile, ki je bilo sankcionirano v Teheranu, potrjeno pa v Jalti.

Berlin, 17. marca. Churchillovo priznanje v angleški Spodnji zbornici, ki govori o obstoju razlike med ravnanjem z velikimi silami in malimi deželami v varnostnem svetu, ki ga nameravajo osnovati zavezniki, je objavilo nemško časopisje z obširnimi komentarji. »Smrtna obsodba majhnih narodov« je naslov članka v časopisu »Deutsche Allgemeine Zeitung« in s temi besedami priznava Churchill, da sta se Anglija in Združene države kljub Churchillovemu zagotovilu, da je bila pogodba v Jalti sklenjena popolnoma prostovoljno, vendar uklonila Stalinovemu povelju v tem vprašanju. Nič ne more jasneje dokumentirati angleške podložnosti pod Moskvo.

»Völkischer Beobachter« označuje te Churchillove besede v naslovu za »Sanje treh velikih roparjev« in »Nobene pravice za majhne narode«. Po Churchillovih besedah si bodo velesile same pridržale, da bodo sodniki v lastni zadevi, torej zahtevajo lastno agresijo proti šibkejšim državam že vnaprej kot dovoljeno. Sedanji kaos, ki so ga povzročili zavezniki povsod tam, kamor so dovedli vojno, bi postal s tem stalna ustanova onega bodočega sveta, ki si ga je trojica v Jalti izmislila. Oni bi pritisnili na gumb in proti vsakemu narodu, ki ljubi svojo svobodo in ki se noče podrediti njihovemu povelju, bi mobilizirali ves svet, medtem ko bi bilo nemogoče, da bi se zavarovali majhni narodi proti napadom keke velesile. Zavezniška zmaga bi ovekovečila kaos v Evropi, ki bi ga povzročili Angloamerikanci. S tem so nam prinesli dokaz, da so ravno tako kakor leta 1919 nesposobni, da bi dali svetu pravi mir.

»Morgenpost« ugotavlja, da Anglija po Churchillovih besedah sedaj prav nič ne misli na to, da bi upoštevala interese majhnih narodov; to je ona Anglija, ki je doslej lagala svetu, da je pričela to svetovno vojno, da zaščiti ogrožene majhne narode. Če bodo postali jaltski načrti resničnost, bi prešlo evropsko ljudstvo v večno sovjetsko suženjstvo. Zavezniki, tako zaključuje »Morgenpost«, so preparirali vse formule, kakor je Churchill priznal, da bi vsakemu zlodelu dali okvir legalnosti.

»Svetovni zaščitni svet je ogabna prevara«, piše »12-Uhr-Blatt« na čelu svojega članka. Churchillove besede ne bi pomenile nič drugega, kot da hoče koalicija židov, kapitalistov in boljševikov osnovati svoje svetovno gospodarstvo na stroške drugih narodo ter ga zagotoviti s paragrafi. S tem bi zmagovalo suženjstvo, rop, množična beda in pravica pesti. Kar koli bi imperialisti vsilili narodom, bi ti morali požreti.

Zopet napačne govorice o miru

Berlin, 17. marca. K napačnim poročilom o dozdevnih nemških osebnostih, ki da so se pričele pogajati za mir — ta poročila so razširili z angleške strani — so izjavili danes v Wilhemstrasse, da je ta manever brezdvomno v zvezi z naraščajočo vojno utrujenostjo Angležev in Amerikancev. S tem naj bi preprečili vojno utrujenost ter opogumili narode za nadaljnje napore, za katere v resnici med temi narodi ni nobenega razpoloženja več. Kljub velikemu zmagovalnemu kričanju angloameriškega časopisja, ki traja že leto in dan, v resnici še ni videti konca vojne in žrtev, ki jih bo še treba doprinesti. K temu pride še problematika razmerja med zavezniki, ki se ne da prikriti niti kljub skrajni disciplini časopisja in najostrejši cenzuri. Sovjetsko postopanje v deželah, ki so jih zasedli, boljševizacija Poljske, dežele za katero je šla Anglija v vojno, dogodki v Jugoslaviji in Bolgariji ter posebno padec Radesca, vse to je močno odjeknilo v angleški in ameriški javnosti, tako da se tamkaj v vedno širših krogih sprašujejo, kaj lahko Anglija in Amerika pod takšnimi okolnostmi sploh pridobita in kakšen cilj ima ta vojna. Posebno težavno je sedaj tudi naraščajoče pomanjkanje življenjskih potrebščin v Angliji, pa tudi pomanjkanje v Združenih državah, vsled česar so morale Združene države ustaviti pošiljanje živil zavezniškim velesilam in tudi takozvanim »osvobojenim deželam«, v katerih vlada lakota, odkar so tam Angloamerikanci.

Pod takšnimi okolnostmi je razumljivo, tako izjavljajo v omenjenih berlinskih krogih, da angleška propaganda ponavlja že večkrat uporabljeno sredstvo, da bi z vestmi o dozdevnih neških pripravah za sklenitev miru, povedala zavezniškim narodom, da je treba samo še poslednjega napora, da bo vojna proti Nemčiji odločena, ker Nemčija sama ne verjame več v možnost nadaljnjega odpora ter skuša pričeti pogajanja za sklenitev miru. Kot že pri prejšnjih takšnih angleških propagandnih akcijah, ki se ponavljajo že od prvega leta vojne, se bo tudi tokrat ta manever popolnoma izjalovil. Nasprotno se bosta morala angleški in ameriški narod prepričati, da bo Nemčija z vsemi sredstvi do skrajnosti nadaljevala z bojem ter da ne bo niti mislila na kakšno kapitulacijo ali kompromis.

—II—

Sovjetski teror v Latviji

Stockholm, 17. marca. »Folkets Dagbladet« prinaša podrobnosti o sovjetskem terorju v Latviji. Že štiri leta ni ničesar slišati o 40.000 Latvijcih, ki so jih odvlekli v Sovjetsko zvezo. Latvijskim kmetom so odvzeli njihovo zemljo. Naslednji korak bo uvedba sistema kolhozov, vendar latvijski narod noče opustiti boja. Pri baltskih narodih ni ugasnilo upanje na osvoboditev. Pri tem pa postaja položaj latvijskega prebivalstva vsak dan slabši. Deželo brezobzirno izpreminjajo v sovjetsko kolonijo. Razlaščena zemlja latvijskih kmetov bo sedaj razdeljena med člane boljševiške stranke in sovjetske koloniste. Z uvedbo sistema kolhozov hoče Moskva popolnoma iztrebiti latvijski kmečki stan.

Moskva pritiska na Fince

Stockholm, 16. marca. »Izvestja« napadajo znova finsko politiko, javlja britanska poročevalska služba iz Moskve. List piše, da se bo pri finskih volitvah pokazalo, ali ima Finska namen stopiti »odločeno in sistematično« na pot uničenja fašizma. Po mnenju lista, obstajajo še številni znaki, da skušajo »reakcionarne sile« na Finskem na ta ali oni način aktivirati udejstvovanje »fašističnih« elementov ter preprečiti pravilno izpolnitev mirovnih pogojev. Nato se pritožujejo »Izvestja«, da niso doslej poklicali na odgovornost »še nobenega bivšega politika, kljub temu, da so imeli tako uničujoč vpliv na finsko zunanjo politiko.«

Ženeva, 16. marca. »Associated Press« javlja iz Londona, da bo Irska izključena od konference v San Franciscu. V Londonu so mnenja, da izvira ta sklep predvsem iz ultimativne sovjetske zahteve.

Ženeva, 16. marca. Po vesti iz Rima je bil v ponedeljek zvečer izvršen atentat na vilo grofa Sforze. Dva neznana atentatorja sta oddala več strelov na nekega Sforzinega služabnika, ki ju je na vrtu ustavil. Sforzo morajo enako, kot ostale »čistilne komisarje« ščititi s posebno oboroženo telesno stražo.

Amsterdam. Zunanji minister Stettinius je izjavil v četrtek na novinarski konferenci, da bodo pozvali »provizorično poljsko vlado narodne enotnosti«, da odpošlje zastopnike v San Francisko, če se bo sestala in jo bodo velesile pravočasno priznale, javlja agencija Reuter iz Washingtona.

Milan, 15. marca. Rimski radio javlja, da ne priznava londonska vlada zastopniku Bonomijeve vlade v Londonu Carandiniju formalnega položaja italijanskega veleposlanika, dokler ne bo sklenjena uradna mirovna pogodba med Veliko Britanijo in Italijo ali pa se ne bo končala konferenca v San Franciscu. Londonska vlada je izjavila, da v sedanjih okoliščinah ne more biti govora o vzpostavitvi normalnih diplomatskih odnosov med obema deželama. Zato niso mogli podeliti Carandiniju veleposlaniškega čina.

Nov dokaz tolovajskega zavezništva s savojci

Po nalogu »višjih« so tolovaji morali pozabiti na vse savojske požige in se s savojci zvezati proti slovenskemu narodu

Po nalogu »višjih« so tolovaji morali pozabiti na vse savojske požige in se z njimi zvezati proti slovenskemu narodu.

Mnogo so že naši časopisi pisali o komunističnem sodelovanju z bivšimi savojci, mnogo se je tudi že pisalo o neki savojski brigadi, ki se je javila, da bi pomagala Titovim tolovajem osvoboditi našo zemljo vseh sovražnikov. V zadnjih akcijah pa so domobranci zaplenili nov zanimiv dokument — novo obtožbo za zločinske požigalce slovenskih vasi. Zločinskim tolovajem je dober vsakdo, četudi je našemu narodu še toliko škodil, samo da jim pomaga pri krutem izvrševanju revolucije. Komunistični tolovaji so mu pripravljeni vse grehe odpustiti in mu celo spregledati nove zločine. Zgodovina bo šele v popolnoma jasni luči pokazala, kako so zločinski komunisti zbirali na našem ozemlju vse temne mednarodne sile, da bi mogli uničiti slovenske svetinje in namesto njih postaviti svoje brezbožne znake. Nov dokument se glasi:

Štab
SNOUB »Matija Gubec«
Položaj dne 23. XII. 1944.

VSEM ŠTABOM BATALJONOV IN KOMANDI ŠTABNIH EDINIC

Pred časom se je v Sloveniji formirala italijanska divizija, katera operira na Primorskem v sestavu IX. Korpusa. Ista divizija je imela do danes lepe uspehe ter ne zaostaja za našimi divizijami na Primorskem. Ponovno se je formirala italijanska brigada, katera sestoji iz Italijanov in tržaških Slovencev in je vključena v sestav XVIII. divizije.

S to brigado bo naša brigada v najkrajšem času skupno operirala na tem sektorju. Da ne bo prišlo do medsebojnega nesporazuma med našimi in italijanskimi partizani je nujno potrebno, da se po vseh linijah dopove borcem in funkcionarjem naše brigade pomen teh italijanskih borcev, ki so zaprisegli maršalu Titu, da se bodo borili skupno z našo NOV do popolnega uničenja fašizma.

Brigada se bori pod našo slovensko zastavo, za kar so tudi prisegli. Brez nadaljnjega je to ogromen uspeh za našo NOV, ker smo uspeli, da danes z navdušenjem vzklikujejo maršalu Titu ter novi federativni Jugoslaviji.

Dopovedati je treba borcem, da to niso tisti Italijani, ki so po naših krajih požigali in ropali, temveč, da so to borci, ki so že od početka naše borbe simpatizirali z nami ter nam na vsakem koraku pomagali. Brigada sestoji večina iz samega proletariata, kar je brez nadaljnega zdrav element ter dobro poučen o ciljih naše borbe.

Ker pa je verjetno, da se bodo našli med našimi borci elementi, ki bodo skušali delati razdor je potrebno, da se isti izsledi ter najstrožje kaznuje. V vseh stvareh morajo nuditi naši borci italijanskim borcem vso pomoč, da se jim ne bo zdelo, da so zapostavljeni. ter da jih hočemo ignorirati.

Ker bodo tudi civili prve dni verjetno grdo gledali na to brigado ter jih skušali zapostavljati na ta način, da jim ne bi šli na roko, mora vsak bataljon sklicati vse civile v vasi v kateri je nastanjen ter jim mora vse zgoraj omenjene stvari pravilno raztolmačiti. I. bat. naj to stori na Mihovcu, II. na Podgradu in III. v Vinji vasi, ter štabne edinice v Koncu.

Za vse zgoraj navedene stvari odgovarjajo štabi bataljonov in v slučaju, da se to ne bo izvajalo, bodo klicani na odgovor in najstrožje kaznovani

Iste stvari je treba razložiti na sestankih vsem funkcionarjem.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Ob tem naj omenimo tudi, kako so ti savojski komunistični hlapci — stari sovražniki našega naroda prisegali, ko so stopili na naša tla. Prisega je bila natisnjena v savojskem tolovajskem listu: »Il corriere partigiano« in se glasi: »Prisegam na čast svojega naroda, da bom zvesto služil v Narodno Osvobodilni vojski Jugoslavije pod vodstvom maršala Tita in se boril proti okupatorju in proti vsem narodnim izdajalcem, sovražnikom ljudske demokracije in bratstva med narodi. Prisegam, da bom disciplinirano in zvesto spolnjeval svoje dolžnosti in izvrševal povelja svojih višjih. Prisegam, da ne bom odložil orožja, dokler naša domovina ne bo osvobojena in ne bodo narodu zagotovljene pravice in svoboda. Pripravljen sem sprejeti vsako kazen, če bi prelomil svojo prisego.«

Take temne oblake že ves čas komunističnega divjanja pripravljajo komunistični zločinci našemu narodu. Za vsakega od teh zločinov jih bo zadela posebna kazen, slovenski domobranci pa bodo poskrbeli, da bo ta komunistična kuga izginila z naše zemlje in se na njej sopet naselilo veselje do življenja in dela.

Vloga inteligence v narodu

Narod je skupnost ljudi istega porekla, skupne usode in zavesti, istega jezika in kulture. Narod, to ni samo preprosto ljudstvo, pa tudi ne samo inteligenca; to niso le kulturni delavci, literati, znanstveniki, marveč tudi gospodarstveniki in drugi javni delavci, to so tudi obrtniki in trgovci, tovarniški delavci in kmetje. Narod je skupno občestvo vseh teh in se ne more istovetiti z nobeno skupino ali plastjo. Za obstoj in zdravo življenje naroda je potrebno, zlasti v kritičnih, težkih časih, složno sodelovanje vseh, pametno usmerjanje skupnih sil k skupnim ciljem.

Vodilno vlogo v narodu pa ima vedno inteligenca, najnaprednejša plast v narodu, ki ostali del naroda vodi za seboj, ki ustvarja v pretežni meri narodno kulturo in ji daje pečat svoje duhovne usmerjenosti.

Socialna diferenciacija naroda, porast inteligence in dejstvo, da je inteligenca prevzela vodstvo naroda, pa še ne daje poroštva, da je to vodstvo v dobrih rokah in da bo šlo življenje naroda po pravi poti. Poroštvo je dano šele takrat, kadar se inteligenca prav orientira o osnovnih, svetovnonazornih vprašanjih, kadar si ustvari pravi pojem o vsem narodu in mu da v redu vrednot pravo mesto, obenem pa zna zavzeti pravo razmerje do ostalega dela naroda — do ljudstva.

Kako je slovenska inteligenca doslej izpolnjevala svoje dolžnosti do ljudstva? Ali se je zavedala svoje odlične naloge, da mora kot duhovna elita skrbeti za svojo pravilno rast in dvigati tudi ljudstvo?

Dolga stoletja je bila edina naša narodna inteligenca, ki je skrbela za verski napredek in svetno izobrazbo ljudstva, duhovščina, prav tako kakor pri vseh evropskih krščanskih narodih. Tudi v času našega narodnega prebujenja je imela duhovščina glavno zasluženje za to, da so se razgibale in postale narodno zavedne široke množice ljudstva. In ljudstvo je ostalo vse do naših dni navezano na svojo duhovščino in ji je v veliki večini zmeraj sledilo.

Toda s kulturno rastjo naroda se pojavlja vedno in se je pojavila tudi pri nas svetna inteligenca. Njena naloga je, da prevzema vodstvo naroda v kulturnih vprašanjih — ne zato, da bi to vodstvo iztrgala duhovščini in ga izrabljala proti veri, najvišji vrednoti, ki jo narod ima, — temveč da stopi duhovščini ob stran in njenemu delu za verski napredek pridruži svoje delo za kulturni dvig ljudstva.

Pri nas proces ustvarjanja inteligence ni potekel tako srečno, kot bi bilo želeti in to je poklicalo nad nas marsikatero nesrečo, nazadnje največjo — to, ki jo doživljamo v zadnjih letih, komunistično revolucijo.

Prva velika napaka, ki ji je zapadala slovenska inteligenca že od vsega začetka, je bila, da se je vdajala svobodomiselstvu in si je s tem kajpada onemogočala pravo pojmovanje dela za narod. Druga napaka je bila čudno, neživljenjsko razmerje do ljudstva.

Naše delo za prebujenje naroda v preteklem stoletju je spremljalo patetično hejslovansko hrumenje, ki ni imelo dovolj realne podlage. Mmogokrat smo ostajali pri začetnem, dejali bi, narodopisno romantičnem gledanju na ljustvo. Kmeta smo gledali često le ob nedeljskih popoldnevih, v narodnih oblačilih in patriarhaličnih pogovorih pod vaško lipo; le malo je bilo takih, ki bi se mu znali približati in mu pomagati v vsakdanjih skrbeh in težavah. Ko se je polagoma razvil delavski stan, del naše inteligence tega še dolgo ni opazil in je opravljal svoje delo za narod še zmeraj v kavarniškem dimu, s samimi debatami.

Tako ni posebno čudo, če je žela generacija komunistične inteligence, ki je zrastla po prvi svetovni vojni, neke uspehe s svojo demagogijo zlasti med delavstvom. Saj je obljubljala, da bo začela radikalno reševati probleme, ki so prej ostajali odprti zaradi grehov opuščanja ostale inteligence. Uspehe pa je mogla imeti le, dokler ni začela s krvavimi dejanji, ki so pokazali njene prave namene.

Komunistična revolucija je razgalila komunistično inteligenco, ki je hotela veljati za progresivno silo v našem narodu in zvoditi ljudstvo v prepad. Narod je te krvnike izločil in obsodil. V stiskah, ki so jih priklicali nadenj, pa potrebuje zdrave inteligence, kakršna obeta biti mladina, ki vodi protikomunistični boj; inteligence, ki bo vedela kaj so prave vrednote za narod, ki se bo vsa posvetila svojemu ljudstvu, iz katerega je izšla in katerega potrebe zato dobro pozna.

Marčni uspehi velikolaške bojne skupine

Velikolaška bojna skupina je v prvi polovici marca dosegla višek svoje udarnosti. Biti udaren pomeni, vedno biti tam, kjer je treba po krutem sovražniku udariti in ga pregnati. Kako dobro je to v marcu izpolnila velikolaška bojna skupina! Vseh prvih petnajst dni je bila na neprestanih pohodih. To se pravi nesebično in požrtvovalno se boriti za svojo domovino. V teku petnajst dni je bila velikolaška bojna skupina vsak dan v bojih, nikdar se ni umaknila, v vseh spopadih je bila zmagovalka. Zaplenila je velik plen, precejšnje število lahkih strojnic in pušk. V bojih je padlo 63 tolovajev in ena tolovajka, več tolovajev pa je bilo ujetih.

V prvih petih dneh je bila velikolaška bojna skupina na pohodu proti Primskovem in Sv. Križu pri Litiji, kamor so se priklatile tolovajske brigade: Gubčeva, XII. in Dolenjski odred. Velikolaški domobranci so te brigade naskočili v hrbet in znatno prispevali, da so se tolovaji morali razbežati nazaj, odkoder so prišli. V naslednjih dneh je velikolaška bojna skupina zasledovala bežeče tolovaje in 9. marca krenila v smeri Sela—Sumberk—Zagradec. Tolovaji so se tu prvič hoteli ostreje spoprijeti. Najhujše borbe so bile okrog Vršička, ki so ga tolovaji imeli dva dni zasedenega. 10. marca pa so velikolaški domobranci izvedli juriš in tolovaje z enim sunkom pregnali proti Hinjam. V teh bojih je sodelovala tudi velikolaška domobranska topniška baterija. Tolovaji so v tej borbi imeli več mrtvih. Naslednji dan je velikolaška bojna skupina že zopet hitela za tolovaji. Močni boji so se razvili okrog Hinj, Hriba in Prevalj. V boju je padlo 20 tolovajev in ena tolovajka. 12. marca so domobranci v popoldanskih urah očistili okolico Hinj vseh tolovajskih ostankov. Precejšnje izgube sta imeli komunistična XII. in XV. brigada, ki sta izgubili 18 tolovajev. 13. marca je bojna skupina poslala na vse strani Suhe Krajine številne izvidnice. Do večjih bojev ni prišlo. Padla sta dva tolovaja.

To je udarnost domobranskih bojnih skupin! Petnajst dni vedno na nogah in poleg tega v neprestanih bojih! Kaj takega more žrtvovati le takšna vojska, ki jo k neprestanim bojem vodijo zvišeni ideali, vredni, da se za njih ohranitev popolnoma žrtvujemo. Vemo, da sta domobrancem glavna ideala vera in domovina, zato pa jim je narod prisrčno hvaležen in zvesto spremlja vse njihove napore in zmage.

Opozorilo

Zaznalo se je, da se neke osebe neupravičeno predstavljajo kot pooblaščenci »Socialne pomoči« in nabirajo prispevke za bombardirance. Da se preprečijo zlorabe prosimo, da nabiralce prispevkov za »Socialno pomoč« legitimirate, brezvestneže pa izročite policiji. »Socialna pomoč«.

Za oškodovance po bombnem napadu

so mestnemu županstvu nakazali: **Nelmenovani pooblaščeni graditelj 5000 lir; tvrdka Schneider & Verovšek 25.000 lir; nelmenovan dobrotnik iz Rožne ulice 500 lir; ga. Pavla in g. Ivan Maček 5000 lir; g. Vilko Ramor,** uradnik finančne direkcije, **500 lir. Za isti** namen je podaril **g. Anton Toneje,** lastnik kavarne »Evropa«, **300 lir** namesto venca na grob g. ing. Viktorja **Logarja,** žrtve bombnega napada. Prav tako sta nakazala po 1000 lir, torej skupno 2000 lir, **ga. Pavla** in g. mr. **Pavel Bohinc** namesto vencev na grob ge. Karle dr. Kančeve in gdč. Mente Kančeve. — **V počastitev mr. Rudolfa Ramorja,** svojega zaslužnega člana uprave, je izročila mestnemu županstvu **Lekarniška zbornica 5000 lir** za oškodovance letalskega napada, razen te vsote so pa v spomin svojega kolege in njegove rodbine podarili lekarnarji gg. mr. **Lenstek 1000 lir,** mr. **R. Sušnik 2000 lir,** dr. **Piccoli 2000 lir,** dr. **Kmet 1000 lir,** mr. **Bohinc 1000 lir** in mr. **Bahovec L. 2000 lir.**

Iz Idrije

Lep plen. Idrijska policija narodnih stražarjev se je pred nedavnim dobro izkazala. Izsledila je znano terenko 60 letno Mici Erženovo iz Cegelnice. Pri preiskavi na njenem domu so našli zakopano v drvarnici celo komunistično skladišče. Poleg streliva, komunističnih agitacijskih tiskovin in stotin komunističnih zastavic, je bil tam spravljen tudi — kdo bi si mislil — pozlačen mašni kelih, dve mašni obleki in ves ostali duhovniški pribor. Potem bo pa še kdo rekel, da se komunizem bori proti veri, ko vendar tako lepo spravlje dragocene cerkvene potrebščine.

Idrijska terenka je šla sama v past. Idrijska domobranska policija je napravila pred nedavnim hišno preiskavo pri neki Ferjančič Mariji, stanujoči v Cvekovi ulici v Idriji. Imenovana ima kar tri ože sorodnike pri tolovajih in je znana terenka. Preiskava je privedla na dan veliko tolovajske literature, nekaj vojaške opreme in zastavo z rdečo zvezdo. Vse to gradivo je bilo v posebnem skrivališču, ki je bilo zgrajeno pod podom, in v katerem je bilo tudi prostora za ljudi.

Minulo nedeljo so v Idriji igrali Finžgarjevo »Našo kri«. V Pušenjakovi priredbi jo je z velikim uspehom postavil na oder idrijski dramatični krožek. Igra je pri razprodani dvorani žela velik uspeh in so zlasti glavni igralci bili deležni velikega priznanja.

Zatemnitveni čas

za teden, ki se začne 19. marca in traja do vštetega 25. marca, je od

19.05 do 5.50

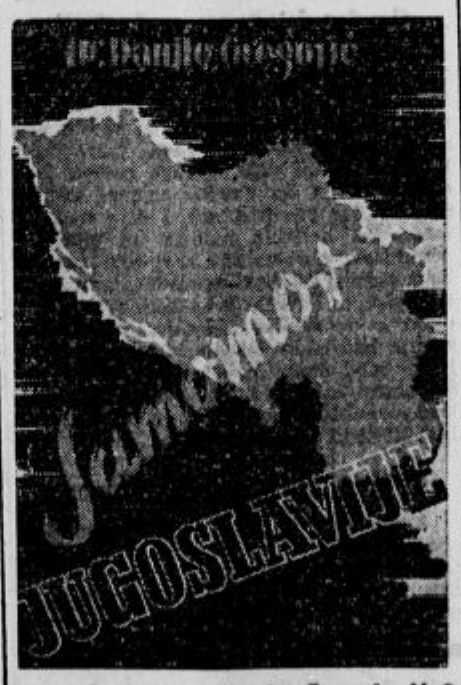

Kdo je kriv propada Jugoslavije?

Kdo je kriv vseh posledic, ki so sledile temu pustolovskemu koraku; potokov naše krvi, požganih vasi in iz zraka razrušenih naših mest?

Odgovor dobite v knjigi »SAMOMOR JUGOSLAVIJE«, ki jo je napisal dr. Danilo Gregorič in ki izide te dni v založbi »LUČ«.

Razglas

Na podlagi poziva, ki ga je izdal Höherer SS- und Polizeiführer v obrambnem okrožju XVIII, ter SS-Obergruppenführer und General der Polizei Rösener, se morajo vsi moški v starosti od 16.—60. leta javiti na spodaj navedenih krajih:

Pozivi oz. prijave slede po abecednem redu:

torek	**20. III. 1945**	**A—B—C—Č**
sreda	**21. III. 1945**	**D—E—F—G**
četrtek	**22. III. 1945**	**H—I—J—L**
petek	**23. III. 1945**	**K—N**
sobota	**24. III. 1945**	**M—O—Q—R**
nedelja	**25. III. 1945**	**P**
poned.	**26. III. 1945**	**S—Š**
torek	**27. III. 1945**	**T—U—V—Z—Ž**

Zglaševališča se nahajajo:

Okraj I. **Mestno središče in Bežigrad.** Ta okraj je znotraj sledečih meja: železniške proge na Kamnik, Gorenjsko in Trst, Erjavčeva cesta, Gradišče, Kongresni trg, Dvorni trg, Ljubljanica, Resljeva cesta, Črtomirova ulica, Rižarna, Dečkova ulica proti severu pa mestna meja. — Zglaševališče: **Miklošičeva 20, sobi št. 200 in 201.**

Okraj II. **Vodmat - Moste.** Obsega vse prebivalstvo znotraj sledečih meja: Resljeva cesta, Črtomirova ulica, Rižarna, Dečkova ulica, mestna meja proti severovzhodu do Ljubljanice pri Fužinah in Ljubljanica do Resljeve ceste. — Zglaševališče: **Duča Anton, Šlajmerjeva c. 1.**

Okraj III. **Poljane - Kodeljevo - Štepanja vas.** Znotraj sledečih meja: proti severu Ljubljanica od Tromostja do Fužin, proti vzhodu mestna meja do vrha Golovca, proti jugu Golovec, cestno križišče Dolenjske žel. s Hradeckega cesto, Grajska planota, Grad, Mestni magistrat in Stritarjeva ulica do Tromostja. — Zglaševališče: **Lauter Jožko, Poljanska cesta 21.**

Okraj IV. **Stari trg - Prule - Trnovo - Rakovnik.** Znotraj sledečih meja: Tromostje, Stritarjeva ulica, mestni magistrat, Grad, križišče Hradeckega ceste z Dolenjsko železnico, Golovec, blok proti vzhodu in mestna meja proti jugu (vključno kraj Črna vas), proti vzhodu do Malega grabna in vzdolž njega do Zelene poti, od tam čez Kopališko ulico, Gradaščico, Gorupovo ulico, Gradišče, Kongresni trg, Dvorni trg in nazaj do Tromostja. — Zglaševališče: **Ražem Zoran, Žabjek 3.**

Okraj V. **Rožna dolina - Vič - Brdo.** Meje: proti severu Rožnik, Drenikov vrh, Šišenski vrh, grad Tivoli, Erjavčeva cesta, proti vzhodu: Gradišče, Gorupova ulica, Gradaščica, Kopališka ulica, Zelena pot, proti jugu Mali graben, proti zahodu mestna meja. — Zglaševališče: **Hrovatin Maks, Rimska cesta 24.**

Okraj VI. **Šiška - Dravlje.** Meje: železniške proge na Kamnik, Gorenjsko in Trst do križišča z Erjavčevo cesto, grad Tivoli, Šišenski vrh, Drenikov vrh, Rožnik proti zahodu do mestne meje in zatem do kamniške žel. proge. — Zglaševališče: **Sane Jurij, Gosposvetska (Celovška) 72.**

Vse mejne ulice spadajo v okraj, kjer se prvič imenujejo in sicer: Erjavčeva cesta, Gradišče, Kongresni trg, Dvorni trg, Resljeva cesta, Črtomirova ulica, Dečkova ulica — v I. okraj. — Hradeckega cesta, Stritarjeva ulica — v III. okraj. — Zelena pot, Kopališka ulica, Gorupova ulica — v IV. okraj.

* * *

Te dni je SS Obergruppenführer Rösener General der Waffen SS und Polizei naslovil na Ljubljančane poziv, v katerem navaja podrobne določbe za popis vseh moških delovnih sil od 16. do 60. leta in samskih žensk od 16 do 45 leta. Ta popis je v Ljubljani nujno potreben zaradi tega, da se ugotove in popišejo vse tiste delovne moči, ki doslej še niso bile zajete za delo pri narodnih pionirjih. Nove delovne moči ne bodo v toliko potrebne zato, da bi se samo pospešila dosedanja dela akcije Pöll, ampak v premnogih primerih zato, da se izmenjajo dosedanje delovne moči.

Kakor znano, je v vrstah narodnih pionirjev in pionirk veliko kmečkega prebivalstva. To je skozi vso zimo vestno izvrševalo svojo delovno dolžnost in pričakuje sedaj, ko že kličejo polja k obdelavi, odpusta iz delovne službe. Ker bo treba zlasti letos do zadnje pedi izkoristiti vso našo plodno zemljo in ker že sicer primanjkuje kmečkih delovnih sil, bo slehernemu razumljivo, da bo treba za kmečke narodne pionirje dobiti primernih namestnikov. Če namreč poljska dela ne bodo v pravem času opravljena, tudi meščan na jesen ne bo imel kaj za pod zob. Zato je njegova dolžnost, da sedaj nadomesti kmečke delovne moči pri narodnih pionirjih.

Vsesplošni popis delovnih moči seveda še zdaleka ne vsebuje odločbe, da bodo vsi, ki se bodo na priglaševalnih uradih priglasili, res tudi vpoklicani. Dano je — kar je samo po sebi razumljivo — absolutno jamstvo, da se bo tudi vnaprej vse gospodarsko življenje pokrajine moglo razvijati brez motenj, da bodo življenjsko važna podjetja in vojno važne ustanove nemoteno s svojimi delovnimi silami obratovale naprej. Nove delovne moči se bodo vpoklicale postopoma, kakor bodo to zahtevale razmere in po tehtnem prevdarku, da gospodarsko življenje v pokrajini ne bo trpelo.

Prav tako ne mislijo popisi delovnih sil motiti življenja po domovih in družinah. Poziv sam pravi, da so od splošnega popisa poročene žene že izvzete, da torej tudi ne bodo v nobenem primeru kasneje vpoklicane na delo. Upamo, da se bodo javile vse, kar je potrebno za socialno pravičnost — da bodo mogle v kratkem priti nazaj na dom in k družini tiste poročene žene, ki so bile zaradi doslej veljavnih določil na delovni službi.

Prvenstveno bodo zajeti za skupno delovno dolžnost taki, ki so se doslej na ta ali oni način skušali odtegniti delu za narodno skupnost. Vsi taki bodo morali opustiti svoje nečedne špekulacije na črni borzi in prijeti za kramp in lopato. Vest vseh moških zahteva, da se prijavijo, da bodo pristojne oblasti mogle odpustiti vsaj en del tistih pionirjev, ki so že dolgo časa na delu in ki med svojimi službenimi vrstniki doslej niso mogli dobiti namestnikov.

V celoti skuša torej najnovejša odredba o popisu delovnih sil doseči iskren socialen cilj: pravično in enakomerno porazdelitev delovnih bremen na vso ljudsko skupnost. Pri tem je dano seveda popolno jamstvo, da bodo kmečke delovne sile mogle zopet pristopiti k poljskemu delu, da bo obvarovano sožitje v družinah in da bo zajamčen redni potek vsega gospodarskega življenja v pokrajini. To in nič več je naloga splošnega popisa delovnih sil v pokrajini.

Velebitka ob Renu — predpriprave ob Odri

Prva polovica meseca je bila na zahodnem bojišču ves čas v znamenju angloameriškega velenapada, ki je dosegel ponekod reko Ren. Na vzhodnem bojišču so ob reki Odri Sovjeti poskušali le z manjšimi napadi, medtem ko so zaman skušali stisniti nemške postojanke na Pomorjanskem in v Vzhodni Prusiji. Na drugih bojiščih vojaška delavnost ni privedla do posebnih sprememb.

Zahodno bojišče

Po velikih predpripravah so angloameriške armade začele začetek tega meseca velenapad ob **spodnjem Renu** in skušale z naglimi oklepniškimi sunki predreti nemško bojno črto v smeri proti **Kölnu.** Naglo prodiranje so preprečile nemške enote, ki so s svojimi zaščitnicami zadržale na skoraj vseh odsekih bojišča nasprotnika vse dotlej, dokler ni prišla glavnina vojske na vzhodni breg Rena. Zato se je že konec prejšnjega tedna ponesrečil načrt Angloamerikancev, da bi na črti od Emmericha (leži ob Renu v bližini nemško nizozemske meje) pa do **Bonna** zajeli nemško glavnino. **Južno od Bonna do Koblenza** odnosno do reke **Mosele** je šele v zadnjem tednu Angloamerikancem uspelo, da so dosegli ponekod Ren in ustvarili mostišča na reki **Moseli,** ki naj bi jim omogočila prehode proti jugu na ozemlje, ki ga je doslej varovalo Posaarje, kjer so zaman napadale angloameriške čete pri **Forbachu** in južno od **Trierja,** ob **Saari** in reki **Ruwer.** V vsem tem času je uspelo Angloamerikancem, da so sunili čez reko **Ren le pri mestu Remagen,** kjer so na vzhodnem bregu ustvarili razmeroma majhno mostišče, v katerem so dospeli severovzhodno od **Honnefa.**

Proti koncu tedna je sedma ameriška armada sprožila nove napade na odsekih pri **Forbachu** in zahodno od mesta **Bitscha** kakor tudi zahodno od mesta **Hagenau.** Vsi ti kraji leže še v ozemlju, ki je bilo pred to vojno na francoskem ozemlju, a v bližini nemške meje. V zvezi s tem napadom in s pritiskom Angloamerikancev na reko Moselo je v radijskem govoru o položaju dejal general Dittmar: »Tudi je treba pripisovati precejšen pomen sovražnikovemu pritisku v smeri na in preko Mosele. V tem je treba smatrati sovražnikov poskus za odrezanje nemških sil v trikotu Trier—Koblenz—Spodnji Vogezi, ki naj doseže to, kar se ni posrečilo sovražniku pri njegovem sunku ob spodnjem Renu. Gotovo je le, da bodo Angloamerikanci skušali zasesti celotno zahodno obalo Rena...«

Prav zaradi tega je treba majhnemu mostišču na vzhodni obali nasproti mesta Remagen pripisovati mnogo manjši pomen kakor sicer. To velja tembolj, ker je nemško topništvo osredotočilo svoj ogenj na to mostišče in bo Angloamerikancem primanjkovalo mostov, da bi mostišče zadostno in hitro mogli ojačiti tako, da bi bilo sposobno za nadaljni napad proti vzhodu.

Vzhodno bojišče

Vsa prva polovica meseca marca je bila na vzhodnem bojišču v znamenju razširjanja velikega klina, ki so ga v zimski ofenzivi zabili sovjetski oklepniki do reke Odre. Medtem ko je pritisk proti zahodu deloma ponehal, so hoteli Sovjeti čimprej razkosati obrambno črto ob **Pomorjanski** in **Vzhodni Prusiji** ter tako na čim več mestih prodreti do morja. V zadnjem tednu so Sovjeti z močnimi silami pritisnili proti vzhodnemu bregu reke **Odre** in sprožili hudo bitko za **Stettin.** Na več mestih jim je na Pomorjanskem uspelo prodreti do morja. Pri **Kolbergu** se branilci trdovratno upirajo sovjetskim napadom. Naprej proti vzhodu je zlasti močan pritisk Sovjetov na bojiščni lok ob mostišču, ki oklepa veliki luki **Danzig** in **Gotenhafen.** Tam je južno od Danziga podlegla po vztrajnem odporu posadka mesta **Dirschau.** V Vzhodni Prusiji skušajo Sovjeti stisniti obrambni obroč južno od **Königsberga,** medtem ko so boji v Kurlandiji zaradi sovjetskih neuspehov zastali.

Čelno bojišče ob reki Odri med **Küstrinom** in **Frankfurtom,** ki je mirovalo skoraj pol meseca, se je sedaj razgibalo v toliko, da so Sovjeti začeli pritiskati proti **Küstrinu.** Južni del bojišča ob reki **Neisse** in naprej proti jugu ni doživel znatnih sprememb. General Dittmar je prav za ta odsek od Küstrina ob Odri naprej ob Neisse do Šlezije v zadnjem predavanju poudaril, da je tukaj brez dvoma glavno bojišče, ki pa je sedaj v znamenju zbiranja sil.

Domoljub

Ljubljana, 17. sušca 1945.

V teh dneh se spominjamo let, ko je slovenska moška mladina ob notranjem izčiščevanju svojih duš praznovala god sv. Jožefa, tega Bogu najbolj dopadljivega delavca. Po vsej lepi slovenski zemlji se je zbirala k proslavam posebno kmečka mladina, da sredi postnega časa postrga iz svojih mladih src sprijeni kvas vsakdanjosti in pripravi duše za veliki dan Vstajenja.

Kmečka mladina! Kakšna bogata vsebina najvišjih vrednot našega naroda človeku polni srce ob tej besedi! Nekoč je slovenski mož, ki je po svojem poklicu imel mnogo let opraviti s kmečkimi fanti, ob slovesnem trenutku zapisal:

»Tudi v moje srce je kdaj padlo iz njihovih plamenečih besed zlato zrno. In danes vem, česar prej nisem tako natanko vedel. Mestne šole in življenje proč od kmečke domačije so zatemnile pogled. Sedaj pa vem in do zadnjega dihljaja ne bom pozabil, da so v prsih kmečke mladine zlata srca, in silne prvinske moči v njihovih dušah, a mi hodimo mimo njih in jih ne vidimo. Jaz sem jih videl in vem. Vsem, ki imate v rokah kmečko mladino, povem: Dragocena snov vam je dana; najlahtnejše, kar narod premore.«

Tako je pisal ta mož v letih miru in svobode.

Sedaj pa je vojska, ne, mnogo več — sedaj je pri nas komunistična revolucija. In ta mladina se je sijajno izkazala! Ne more, kot nekoč, te dni v notranji zbranosti kititi svojih src s čistim cvetjem duhovnega prerojenja, da bi tako prenovljena stopila v vstajenje narave in pozdravila vstajenje Kristovo. Danes je mladina s kmetov v bunkerjih in po barikadah, ob strojnicah in minometih; ona brani svojega naroda ter svoje življenje in imetje pred največjim zlom v zgodovini človeštva — pred brezbožnim komunizmom. Od slavnosti teh dni v prejšnjih letih ne drži danes ta dan za kmečkega fanta pot drugam kot v bunker in na barikado. Zakaj boj se bije prav za tisto, kar je pred leti iskreno ljubil in kar danes prav tako ali še bolj toplo ljubi: za Boga in očetno zemljo, kjer prebiva njegov narod.

Tej mladini, zares najboljšemu kar narod premore, veljajo danes naše misli in naše besede.

Mladini s kmetov! Ta izraz je po našem pojmovanju globok in širok. Ne obsega samo fantov in mladih mož, ki z žuljavimi rokami obdelujejo svojo zemljo za vsakdanji kruh sebi in narodu. Ne samo ljudi, ki ostajajo na deželi in se posvečajo podeželskim obrtim, temveč naš pojem zajema vse mlade ljudi, rojene pod kmečko streho, ki so zvesto ohranili v svojih srcih prvobitne duhovne lastnosti in poteze kmečke duševnosti. To so vsi oni mladi ljudje, ki še živo čutijo v svojih srcih utrip matere zemlje in še nosijo v svojih dušah Boga, pa čeprav so zapustili kmečko streho, da strežejo po tovarnah strojem, ali pa so stopili na pot izobraženskih poklicev, da bi nekoč svojemu narodu služili na vodilnih položajih narodnega občestva.

Taista mladina s kmetov torej, ki je pred leti v teh dneh prekaljevala svoja srca v ljubezni do Boga in do naroda — s pogledom vase, z žrtvijo in odpovedjo, pa tudi z vztrajnim delom na samoizobrazbi ter vaji duha in telesa — taista mladina in ljudje že zrelih let, ki so iz nje izšli, so danes v prvih vrstah na braniku naroda in domovine. Če bi njih ne bilo, bi bila Slovence pogubila komunistična revolucija. To je neizpodbitna resnica, ki jo bo zgodovina zapisala v čast in priznanje vsem tistim javnim in skritim delavcem in delavkam, ki so tačas, ko je bil najvišji dan, imeli po pesnikovi besedi prav izmerjeno daljo in nebesno stran za svoje delo. V teh težkih dneh se je izkazalo, da je vse drugo domala odpovedalo, obveljale pa in obnesle so se vrste mladine, ki je ohranila in še pomnoževala v svojih srcih žar božji in dih domače grude.

Vse je utihnilo iz tistih dni pred leti in vse je zginilo v preteklost. Kje so sedaj prapori, ki so ponosno vihrali v pomladnem vetru, kje je pozlačeno klasje s trikotnimi banderci, ki je bilo simbol novega dela iz ljubezni do Boga in do slovenske kmečke zemlje? Vse to so zamenjale puške in mitraljezi, topovi in minometi. Zares: vnanjost se je spremenila, na videz je vse drugače. Toda ob puški in mitraljezu bije isto srce, ob topu in minometu utriplje ista vroča ljubezen do najvišjih življenjskih vrednot, na katere so ti fantje prisegali in se zanje borili, ko so hodili za onimi prapori in banderci. In ta junaška srca, ta neuklonljiva volja in ta vroča ljubezen rešujejo danes narod pred peklenskim zlom komunizma.

Ne boj se, narod slovenski! To niso nikaki izdajalci, nikaki hlapci nikomur in nikoli! Služijo samo svojemu Bogu, narodu in domovini, kakor so istim idealom služili pred leti v mirnih časih. Višjih in lepših idealov ni. Zato danes, ko se spominjamo onih dni in onega dela, in ko s ponosom ugotavljamo, da tačasna setev sedaj bogate sadove rodi, lahko vzklikneme s pesnikom:

»Kar je čilega, to obveljal!«

Ta mladina je obveljala in bo obveljala, pa naj se vse drugo zdrobi v prah. Z nje pa bo obveljal tudi slovenski narod.

Opozorite na nakupovalnico Soc. pomoči svoje znance!

Komunisti požgali vas Žvirče

Uničili so spet 84 slovenskih domačij v Suhi Krajini in po svetu pognali 500 nedolžnih ljudi

Suho Krajino, ki je zaradi divjanja komunistične revolucije pretrpela že toliko ropanj, požigov in umorov, je zadela nova strašna nesreča. Brezvestni zločinci komunistične Cankarjeve brigade so popolnoma oropali in požgali vas Žvirče, ki leži na južnem delu Suhe Krajine na križpotju med Ambrusom in Hinjami.

V noči od 14. na 15. marec se je v vas Žvirče priklatila komunistična Cankarjeva brigada. Tolovaji so takoj pričeli s svojim zločinskim poslom. Segnali so skukaj vse vaščane in jim sporočili kruto novico, da bodo vas zažgali. Lahko si je misliti, kako je to zadelo uboge vaščane. Saj od komunističnih tolovajev nikdar niso drugega pričakovali kakor ropanje, požiganje in umore, vendar da se je teh zakrknjenih tolovajev prijela tako satanska misel, za Hinjami in Hribom popolnoma uničiti še Žvirče, tega niso pričakovali. Preden so komunistični zločinci dvignili zločinsko roko nad vasjo, so povabili vaščane, da gredo lahko z njimi. Tedaj pa je vsa vas, čeprav v največji nevarnosti za življenje, junaško pokazala svoje prepričanje. Vsi so komunistično ponudbo gladko odbili.

Tako so tolovaji vzeli s seboj le tri komunistične družine, druge vaščane pa najprej zaprli v cerkev, kjer so jih imeli pod stražo, dokler niso dokončali svojega zločinskega ropanja.

Tolovaji so iz hiš pobrali vse, s čimer so se mogli okoristiti. Tako je pripovedovala neka žena, ki je pribežala v Ribnico, da so je, potem ko so jih tolovaji spustili iz zapora v cerkvi, skrivoma še enkrat zatekla v svojo hišo, pa z grozo opazila, da so tolovaji pobrali prav vse, celo pohištvo. Ko so tolovaji ljudi izpustili iz cerkve, so jih takoj odgnali iz vasi in jih spremljali do Strug, nato pa jih spustili, da so lahko odšli pod varstvo domobrancev. V Strugah so tolovaji ljudem grozili, da bodo zažgali in z vso vasjo isto napravili kot z Žvirčami, če bo še kak tolovaj padel v bližini Strug. Okrog pol treh popoldne istega dne so ljudje daleč naokrog — celo v Ribnici — opazili močan ogenj: tolovaji so zažgali Žvirče. Obenem so ljudje slišali močno bobnenje, ki je pričalo, da so komunisti podminirali tudi nekatere stavbe, verjetno šolo in cerkev.

Kako grenka je bila pot teh nesrečnih slovenskih družin, ki so morale zaradi hudobnih komunistov že tri leta vsak dan in vsako noč trepetati za svoj obstoj in za svoje premoženje! Kako živa podoba vsega slovenskega naroda, stokrat bičanega od neštetih komunističnih zločinov!

Kako grozen je moral biti požar v Žvirčah, nam lepo kaže novica iz Ribnice, ki sporoča, da so celo Ribničani opazili na obzorju strašen sij, ki je zajel polovico neba. Ljudje so mogli obrise požara opazovati še ves dan in vso naslednjo noč do jutra.

Brezobziren požig nedolžne slovenske vasi je nov dokaz strašnega komunističnega zločinskega obraza. Ali je to boj za osvoboditev slovenskega naroda? Ne, ta način komunističnega divjanja nam priča, da je edini komunistični cilj, uničiti vse, kar je ostalo zvestega narodnim izročilom, pa naj je to posameznik, cele družine ali pa cele vasi. Žvirče se sedaj pridružujejo Hinjam in Hribu v glasni obtožbi proti tolovajem, ki jim sedaj preostaja le en sam način, da se preživljajo — popolno oropanje in požig celih vasi. Svetlim nagibom, ki spremljajo domobranske bojne skupine v vsakdanji boj, se je sedaj pridružil nov — kaznovati komunistične zločince za brezvesten požig revnih Žvirč.

To novo zločinsko dejanje je rdeči tolovaj zagrešil nad našim narodom v tistem hipu, ko je njegov glavni poglavar Tito v Belgradu zasedel stolec tako imenovanega »ministrskega predsednika«, ki pravi, da je zdaj on vladar, njegov namestnik za Kardelj Edvard.

Kakor je Kardelj v letih 1942 do 1945 veleval svojim poslušnim komunistom na Slovenskem moriti, kakor so se tiste čase pod njegovo komando dogajali najgrši umori po slovenski zemlji, tako se zdaj pod njegovim »ministrovanjem« v Belgradu še naprej dogajajo požigi, ropanje, plenjenje in uničevanje slovenskega narodnega premoženja. Vse se godi tako, kakor se je dogajalo doslej, le še bolj načrtno, premišljeno ter se v množicah uničujejo slovenski ljudje po teh največjih zločincih, kar jih je kdaj nosila slovenska zemlja. Tisti, ki je zdaj odgovoren za vse to, kar se na slovenskih tleh dogaja, je zdaj Titova pajdašija, ki se je zbrala v Belgradu in se gre tamkaj nekako »vlado«. Zato vpričo teh novih in vnebovpijočih zločinov vsak slovenski človek še bolj odločno in glasno izreka svojo neomajno voljo, da je s to sodrgo na slovenski zemlji treba pomesti, da nam nikoli več ne bo mogla vsiljevati ne svojih naukov ne svojih nasilij.

Med vojne zločince, ki bodo odgovarjali slovenskemu narodu, pridejo vsi tisti, ki so za ta novi zločin odgovorni. Prišel bo dan in napočila bo ura, ko bo treba tem ljudem dajati odgovor za svoja strašna dejanja, ki so jih zagrešili nad nedolžnimi slovenskimi vasmi. Med največje pa poleg krimskih jam, Jelendola, Mozlja, Grčaric spadajo porušeni in požgani domovi v Hinjah, Žvirčah in povsod drugod po slovenski zemlji.

Kmetove gospodarske skrbi

Zakaj je manj mleka?

Meščan pravi: »Kmet, daj mi mleka, več mleka za otroke, bolnike in starce!« in jezi se, kakor da kmet ne bi imel dovolj smisla za velike potrebe mesta. Kmet pa je nejevoljen, ker pritiskajo nanj na razne načine in mu le prevečkrat neupravičeno očitajo, češ da nima smisla za najnujnejše potrebe. Tako nastaja čezdalje večje nerazpoloženje med enimi in drugimi, ko bi vendar v današnjih težkih časih morali vsi po svojih močeh skupno prebresti silne težave, ki se vsepovsod pojavljajo. Zato pa je potrebno, da se med seboj dobro razumemo. Prepričan sem, da je le malo kmetov, ki ne bi uvideli, kako velike so potrebe in ne bi od srca radi pomagali svojemu sočloveku.

In vendar je tako malo mleka? Zakaj neki? Vzroki so različni. Prvo, kar je zelo škodovalo, so bile neugodne cene za mleko takoj ob začetku vojne. Ne bomo razglabljali o tem, kdo je kriv. Prepuščajmo to poznejšemu času. Dejstvo pač je, da je takrat, ko bi bilo mleka še dosti, pridelovanje močno nazadovalo predvsem zaradi neugodnih cen. Kmet se je takrat iz gospodarskih razlogov obrnil bolj k drugim panogam, ki so mu več donašale, in to na račun mlečnega pridelka. To je bilo naravno. Značilno za mlečno pridelovanje pa je, da ga je lahko zmanjšati, a mnogo teže zopet povečati. Tako smo hitro prišli do današnjega stanja, ki so ga seveda povzročili tudi drugi činitelji. Naj jih nekaj naštejemo:

Po hlevih je sedaj sorazmerno manj krav in več mlade živine, kakor prej. Kmet je pač odrinil stare krave, če je bilo treba oddati kako živinče za zakol, ter privezal več naraščaja, ki ima danes lepo vrednost. Z živinorejskega stališča to še ni nesreča, če je mlada živina le sicer dobra. Zakaj take bomo v bodoče mnogo potrebovali. Na mlekarstvo pa je seveda precej vplivalo, če so zmanjšali število krav. Vendar kmetu tega ne smemo šteti v zlo, ker so za to bili merodajni razni zgolj gospodarski razlogi. Vzemimo na primer kmeta v najožji bližini Ljubljane. Pred vojno je redno kupoval molzne krave in se z vzrejo naraščaja sploh ni pečal. Danes krave sploh kupiti ne more, ampak mora čakati dve leti, da mu iz teleta vzraste telica.

Eden najvažnejših vzrokov, da je manj mleka, pa je gotovo krma. Zelo obrabljen je že pregovor, da krava pri gobcu molze, vendar še vedno drži. Močne krme pa danes skoraj ni mogoče dobiti, ali le znatno manj kakor pred vojno. Zato opazujemo, da ravno pri najbolj naprednih živinorejcih primanjkuje sorazmerno največ mleka. Vajeni so pač bili, da so pokladali veliko otrobov, žita, tropin in podobno. Tako so na primer tudi na Barju, kjer je za govedo prav slaba krma, kljub temu imeli dobre molzne krave. Danes v teh krajih o kakem mlekarstvu sploh ni mogoče govoriti. A tudi na polju, kjer so pred vojno pridelali dobro krmo, zlasti deteljo in travo, na pr. mačji rep pa tudi druge, je danes teh rastlin le malo. Zamenjali so jih krompir, fižol, žito in drugo, kar je nujno za človeško prehrano. Pomisliti moramo, da mora danes mali kmet — a velikih pri nas skoraj ni — pridelati doma veo hrano za sebe, svojo družino in delavce in morda še kaj oddati Prevodu, medtem, ko je pred vojno to ali ono stvar za hrano lahko kupil in zato na njivah zasejal več krmskih rastlin.

To so v glavnem stvarni razlogi (katerim bi bilo seveda mogoče dodati še marsikaj), zaradi katerih je šlo gospodarstvo na naših kmetijah v drugo smer, proč od mlekarstva. A sedaj je skrajni čas, da zakličemo: Ne več naprej po tej poti! Ohraniti moramo vsaj to, kar je še ostalo, da, če je le mogoče, celo nekoliko povečati moramo mlečno pridelovanje. Zato tudi v letošnji pomladi ne bomo pozabili ne detelje in trave, na krmske rastline in na travnike. Tudi za to mora biti nekaj gnoja, nekaj nege in skrbi. Ne bomo več zmanjševali števila krav in se ne postavili na stališče: Le kar je meni v prid, to storim. Zavedajmo se, da bomo slovenski skupnosti pomagali le, če bomo gospodarili tako, kakor nam veleva vest, čeprav bi bilo treba za to doprinesti tudi kako žrtev, ki jih je doprinesel v dobro otrokom in bolnikom! Upravičeno pa bo kmet pričakoval, da bo tudi zanj nekaj uvidevnosti in da bo ustreženo njegovim zahtevam po ugodnejših maksimalnih cenah za mleko.

Ok.

Pomlad v sadovnjaku

Letošnje, sicer hladno ali trajno lepo vreme nam omogočuje, da posvetimo oskrbovanju vrtov vkljub pomanjkanju delovnih moči primerno pozornost.

Med oskrbovalna dela sadnega drevja spada gotovo kot najvažnejše, da ga pravilno gnojimo in da zatiramo škodljivce. Sadno drevo je kulturna rastlina, ki je navezana desetletja na en in isti prostor. Upoštevati moramo, da zavzemajo korenine v zemlji isti obseg kakor veje nad zemljo, zato moramo sadno drevje gnojiti v obsegu krone, ako hočemo doseči uspeh.

Najvažnejše gnojilo v sadnih vrtovih bo letos gotovo hlevski gnoj, kolikor ga bo na razpolago, dalje gnojnica in straniščnica ter kompost. Posebno pri saditvi drevja je gnoj neobhodno potreben. V poznejših letih je sadnemu drevju težavneje gnojiti s hlevskim gnojem, ker ga je težko spraviti do korenin, da bi imel popoln učinek. Pri intenzivnem sadjarjenju, kjer zemljo večkrat preorjemo in posadimo s poljskimi kulturami, ima hlevski gnoj seveda najboljši učinek. Paziti pa moramo, da je gnoj vedno prvovrsten, to se pravi, da vsebuje vse redilne snovi, da je masten in dovolj vlažen ter ne sme biti presušen ali celo plesniv. Gnoj, ki se na dežju ali snegu ali na soncu kvari, nima vrednosti, in tudi koristne bakterije v njem so izgubile svojo moč. Hlevski gnoj se najbolje počuti v zemlji ali pa tesno zložen in stlačen na gnojišču. Navadno računimo na 1 kvadr. meter, ki ga zavzame drevo, 4 do 5 kg hlevskega gnoja. Tako pride na odraslo drevo 100 do 200 kilogramov ali 2 do 4 samokolnice gnoja.

Gnojnica je izvrstno gnojilo za sadno drevje, ker je tekoča in jo moremo spraviti tudi v nižje plasti pod rušo h koreninam dreves. Tudi gnojnica vsebuje mnogo bakterij in drugih živih bitij, ki ugodno učinkujejo na zemljo in življenje v njej. Gnojnico smemo pa uporabljati nerazredčeno samo pred saditvijo, posneje jo pa moramo razredčiti. Glede količine ni nobenih predpisov, vendar se pa opaža, da pritlikovcev in finih namiznih sort ne smemo preveč zalivati z gnojnico, posebno v težkih, vlažnih zemljah. Splošno je pa znano, da je gnojnica hitro učinkujoče domače gnojilo, ki pa ne vsebuje dovolj fosforne kisline, niti kalija. Na 1 m² površine računimo 5 litrov gnojnice, in to spomladi ali pa poleti. Če primešamo gnojnici še pepela, smo dosegli prvovrstno gnojilo za sadno drevje. Na 1 ar ali 100 kvadr. metrov sadonosnika uporabljamo pri polnem gnojenju, 20 kg lesnega pepela in 200 litrov gnojnice. S tem smo dodali zemlji skupno približno 5 kg apna, 2 kg kalija, ½ kg dušika in ½ kg fosforne kisline. Ta mešanica gnojil zadostuje posebno pri starejšem drevju, ki se je že nekoliko znosilo in ne požene več toliko lesnih poganjkov. Za mlajše drevje, kjer vzgajamo še krono in deblo, moramo primešati še približno 10 kilogramov kurjega gnoja ali straniščnice, ali pa vsaj 2 kg dušikovega umetnega gnojila.

O zatiranju škodljivcev pa prihodnjič.

Gospodinjske skrbi:

H. C.

Oh, te nogavice...!

Tako hitro se strgajo, toliko časa in prejice porabimo za njihovo krpanje. Saj vemo: lahko je obleka še lepša, zanikrna obutev pokvari ves videz. Zato bom popisala, kako iz starih strganih nogavic napravimo vsaj na videz nove.

Moške nogavice: Iz treh parov slabih sešiješ dva para »novih«. V mislih imam seveda nogavice, ki so zgoraj še cele, le stopala so strgana. Napravi kroj kot ga kaže slika 1 (za nogo št. 42). Nogavica št. 11.

Na novo vrezano stopalo prepogni po sredini (črtkasta črta), ga pomeri k strganemu stopalu nogavice ter šivaj na narobni strani s stičnim vbodom (t. j. tako kot šiva šivalni stroj, da namreč sežeš z vbodom vedno nazaj v prejšnji vbod). Ko si prišila na eni strani, odreži strgano stopalo za ½ cm od šiva stran. Pomeri novo stopalo na drugo stran strganega in še tam odreži, pustivši za ½ cm roba. Zdaj pomeri še zgornji del »prstov« in peto ter tudi tu odreži, a ne pozabi pustiti vedno za ½ cm stare nogavice več, kot bi jo po primerjavi morala odrezati, če ne ti zna pri šivanju primanjkovati nogavice in bo luknja prevelika. Prišij k novemu stopalu še novi prstni del (ki ga lahko ukrojiš posebej ali pa skupno s stopalom, kot je na sliki 1). Enako prišij prstni del k zgornjemu delu nogavice.

Peto sešij po sredini (okroglino) skupaj prav tako s polcentimetrskim robom. Tako sešito peto prišij nato k zgornjemu delu nogavice (a) in k novemu stopalu (b) ter pusti ½ cm roba. »Peto« obrni tako, da je sešiti del pod peto, da ne tiščj rob zadaj ob čevlju. Robove lahko nazadnje zapogneš nazaj in jih prišiješ k nogavici, lahko pa ostanejo tudi kar odprti.

Ako si imela nogavico, iz katere si izrezala nove dele, primerne ali celo iste barve, bo izgledala tako zakrpana nogavica res kot nova.

Za krpanje ženskih nogavic uporabimo navadno zgornji rob, ki je debelejši in manj obrabljen. Izrežemo po kroju št. 2. Manjkajoči rob zgoraj na nogavici nadomestimo z delom od druge, ne tako močne nogavice.

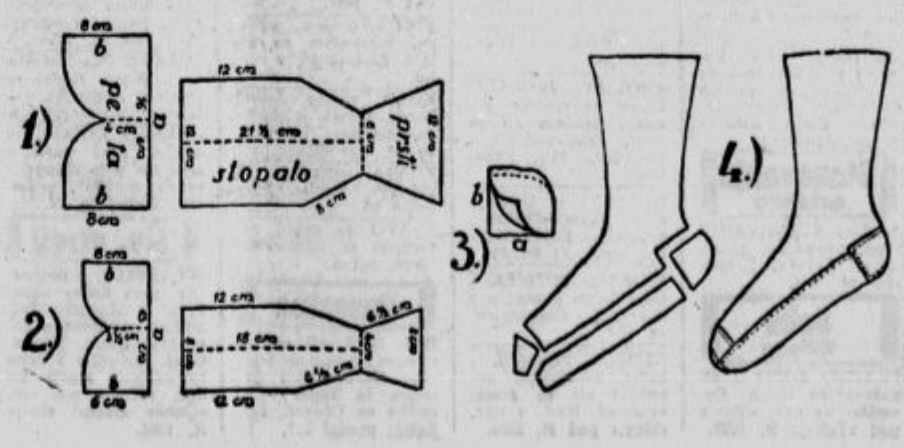

Od tedna do tedna:

Doma

Veličastna žalna slovesnost je pretekli torek dne 13. t. m. bila na ljubljanskih Žalah, ko so ob 46 slovenskih krstah tisoči ljudstva jemali slovo od žrtev letalskega napada nad Ljubljano. Govorili so zastopnik Ljubljane, škof dr. Rožman, nemški zastopnik dr. Doujak in prezident general Rupnik. Častni domobranski vod je oddal tri salve v slovo.

Policijska ura, ko je prepovedano gibati se zunaj, je v Ljubljani določena od 10 zvečer do 3 zjutraj, v ljubljanski okolici in logaškem okraju od 9 zvečer do 3 zjutraj, v okrajnih glavarstvih Kočevje in Novo mesto pa od 9 zvečer do 3 zjutraj.

Železniške sprevodnice so namesto moških nastopile te dni svojo službo. Tako imamo zdaj ženske sprevodnice ne le na ljubljanskem tramvaju, temveč tudi na železnici.

Nov obrok kruha je zdaj določen na osnovno živilsko nakaznico na 150 gramov kruha ali 124 gramov krušne moke.

Komunisti so bili spet od domobrancev tepeni na Kremenjaku v Suhi Krajini in okoliških hribih, kjer je dolenjski odred izgubil izmed 180 mož kar 68 mrtvih, Gubčeva brigada pa 69 mrtvih.

Tečaj za begunska dekleta, ki je bil že tretji te vrste v Ljubljani, je bil te dni končan. Udeleževale so se ga udeleženke iz dolenjskih in notranjskih občin. Zdaj žele imeti še četrti tečaj, ki se je zanj priglasilo že dovolj deklet.

Poziv ljubljanskim prebivalcem je izdal SS Obergruppenführer Rösener, general d. Waffen-SS u. Polizei, po katerem se morajo zaradi hitrejše izvedbe Pöllaktion zglasiti za pionirska dela vsi moški od 16. do 60 leta, ki zdaj prebivajo v Ljubljani, kar velja tudi za tiste, ki so šele prišli, in vse samske ženske od 16. do 45. leta. — Oproščeni so le tisti, ki že delajo pri utrjevalnih delih, in pa tisti, ki nosijo uniformo in imajo pravilno izkaznico.

Po svetu

Kako močna je Titova »vlada« v Belgradu, se najbolje spozna po tem, da je v njej kar 27 »ministrov«. Od Slovencev, če jih smemo še tako imenovati, so v tej druščini: Kardelj, Kocbek, Kržišnik (ta je tisti, ki je v Kočevju izrekel smrtne obsodbe). Ti trije so komunisti. Tovarišuje jim še znani ljubljanski advokat dr. Marušič, znan framazon, ki je tudi pobegnil v hosto k tej gošarski kompaniji.

Po Kanadi potuje bivši vrhovni poveljnik poljske armade general Sosnokovski, ki je zaradi angleške izdaje užaljen zapustil Anglijo, ter zdaj po Kanadi predava zoper boljševizem. Sovjetska vlada je zaradi tega v Kanadi ostro protestirala.

Lepa polomija. Na Francoskem prebiva mnogo Poljakov, ki ne morejo domov, kjer vlada zdaj komunistični »lublinski odbor«, katerega je postavila moskovska vlada zoper londonsko poljsko vlado. Ta komunistični lublinski odbor pa je pretekli teden po svojih agentih sklical zborovanje vseh Poljakov, ki so na Francoskem ter jim priporočal, naj se oprimejo lublinskega odbora ter zapuste londonsko narodno vlado. Toda vsi zborovalci so soglasno obsodili sklepe konference v Jalti, obsodili so delovanje lublinskega odbora ter se izrekli za londonsko vlado. Navdušenje za londonsko vlado je med zborovalci bilo tolikšno, da so nazadnje tudi sklicatelji shoda glasovali za londonsko vlado zoper lublinski odbor, v čigar službi so zborovanje sklicali.

V Romuniji, ki jo ima zasedeno sovjetska armada, so moskovski komunisti vprizorili nemire, v katerih so zahtevali, naj odstopi vlada generala Radescuja, češ da ni demokratična. To se je zgodilo, nakar so komunisti potisnili na njegovo mesto komunista Grozo. Značilno pa je, da se je bivši ministrski predsednik general Radescu, da si reši življenje, zatekel v poslopje angleškega poslaništva, ki ga zdaj ščiti. V novi romunski vladi ni ljudske romunske stranke, za katero stoje vsi romunski kmetje.

Berite in širite knjižico

Pastirsko pismo

Dobi se v MLADINSKI ZALOŽBI, Stari trg 30.

Komunisti so zopet razstrelili dve cerkvi na Gorenjskem

Začetek marca so gorenjski tolovaji zopet znesli svoj srd nad dvema cerkvama. 1. marca so minirali in pognali v zrak cerkvico v Lajšah pri Selcah. 5. marca je zletela v zrak cerkvica sv. Mohorja pri Moravčah. Zdi se, da so gorenjskim komunistom na poti bele cerkvice zato, ker so dajale tako svojsko sliko slovenski zemlji. Stoletja so namreč kraljevale na holmih in gričih in dajale tako pečat tej zemlji. Sedaj pa naj ti znaki izginejo, da bi laže zavladala erp in kladivo. Toda tudi rušenje cerkve ne bo tolovajev obvarovalo pred njihovim žalostnim koncem.

~ ~ ~

Težko pričakovani drobiž

Te dni je dala Pokrajinska hranilnica v promet nov drobiž, ki bo v veliki meri odstranil dosedanje neprijetnosti v drobnem plačilnem prometu. Ličnemu pollirskimu papirnatemu drobižu se tako pridružuje tudi čedna papirnata lira z učinkovitim grbom mesta Ljubljane. Na novo izdana nakaznica za 10 lir pa je po ljudski sodbi najlepši bankovec vse izdaje. Krasi jo ljubka narodna noša, medtem ko je ostala risba in barva prav prikupna.

Čiščenje ruševin – popravljanje razbitin

Že teden dni nas loči od strašnega terorističnega napada, ki je zajel mirne Ljubljančane tako iznenada na njihovih domovih. Kljub temu na mnogih razvalinah še pospravljajo imovino, ki je ostala cela in rešujejo iz razvalin na pol pokvarjene predmete, ki bi se kakor koli še dali popraviti. Tudi v hišah, ki so le v bližini bombnih zadetkov, delo še ni prišlo v vsakdanji tek. Na precejšnje razdalje od zadetkov so bile namreč razkrite strehe, prav hudo pa so trpele šipe. Stanovanja, ki na videz od zunaj niso utrpela nobene škode, kvečjemu do so šle šipe v oknih, so v notranjosti bila kljub temu dokaj žalostna. Stropi so ponekod popokali, prav tako stene, omet je popadal z zidov in stropov. Za cel teden so take družine imele dela, da so vsaj za silo očistile svoja bivališča.

Največjo preglavico so seveda zadajale prizadetim razbite šipe. Skozi stanovanja je pihalo in pihalo zaradi pomanjkanja šip pa je nemogoče dodeliti več kakor le po nekaj šip vsaki družini. Večina oken je bila zaprta zato z lepenko. Kdo si je znal pomagati, je napravil tako, da je v vsem oknu pustil le eno ali pa polovično šipo, toliko da je čez dan imel svetlobo v sobi. Spretni so si pomagali še drugače. Navadno so kljub razbitim šipam v oknih ostale v stanovanjih cele razne steklene omare, kredence in podobno. Tudi stekla na slikah v okvirjih niso trpela škode. Tako so ponekod najprej pobrali šipe iz okvirjev ter jih razrezali na pravilne velikosti ter vstavili tam, kjer so jih najnujneje potrebovali. Dobro so služile v oknih tudi šipe iz steklenih omar in kuhinjskih kredenc. Mesto stekla v kredenci so gospodinje pripele bel prtiček ali zaveso.

Kot svojskost bi morali omeniti naziranje, ki ga je povzročilo nekaj izrednih primerov ob bombardiranju in ki je v glavnem napačno in zato zelo nevarno. Širi se namreč govorica, da je mnogo ljudi, ki so bili na prostem ostalo živih, čeprav je padla bomba v njihovo bližino. Nekaj takih primerov je res znanih. Poleg vsega drugega in srečnega naključja jih je še posebej pospeševalo izredno mehko in mokro ozemlje, na katerega so padale bombe. Zato so bombe najprej prodirale globoko v zemljo, kjer so eksplodirale in nato vrgle velikanske množine zemlje in blata skoraj naravnost v višino. Ljudje, ki so se nahajali v bližini zaradi blata in mehke zemlje niso trpeli. Tudi drobci bomb so odleteli visoko v zrak. Kjer so pa trda tla, pa bombe ne prodrejo tako globoko v zemljo in lete grobci bomb kakor tudi skal od mesta, kjer bomba eksplodira, poševno na vse strani in so zato nevarni vsem, ki se nahajajo v bližini.

Zato nekateri sedaj zagovarjajo beg na prosto mesto v zaklonišča. To velja samo v popolnoma določenih primerih, v splošnem in sredi mesta pa ne. Ponovno opozarjamo, da naj bo v zakloniščih tudi orodje, s katerim si prebivalci sami pomagajo pri odkopavanju. Zlasti primerno pa je, če si stanovalci oskrbe piščalke in jih vedno nosijo s seboj. V prahu in ruševinah človek ne more dolgo časa kričati na pomoč. S piščalkami pa daje lahko presunljive znake, najbolje po tri žvižge. Ti se bodo slišali daleč skozi razvaline.

Če je disciplina prebivalstva sedaj pri letalskih alarmih kar zadovoljiva, je pa previdnost prebivalstva v splošnem vendarle le dokaj pomanjkljiva. Majhen sprehod po mestu že pove, da je vse polno hiš in stanovanj, kjer imajo še sedaj dvojna okna. In vendar ni težko sneti notranja okna in jih spraviti lepo zložena v kleti.

TUDI VI PRINESITE SVOJ DELEŽ!

Če poslušam glasbo ob radio aparatu, hočem imeti okrog sebe tudi dovolj svetlobe. Kajti svetloba in glasba sta simbol življenja, tema pa je znak smrti. Tako govori poslušalec.

POTRATA že spet drugače misli:

»Če poslušaš radio, tedaj ugasni v svoj prid električno luč; v polmraku boš mnogo zbraneje poslušal in bolj globoko dojemal vesti, poročila, predavanja in glasbo. Pri 5000 radio sprejemnih aparatih v Ljubljani, ki sprejemajo povprečno dnevno po poldrugo uro v večernem času, bi lahko prihranilo vse mesto na leto, če bi vedno utrnili vsi poslušalci dovoljeno 40 vatno žarnico, preko pol milijona lir. Ker pa temu ni tako, postane ta znesek moj plen. Najlepša hvala!«

Boj POTRATI!

Darovi za bombardirane

Darovali Socialni pomoči: Ga. Kavčič Frančiška, Celovška 180, lir 5000; g. Prelesnik Jože, lesna trgovina, Janševa cesta lir 800; g. Bavs Marjan, Borštnikov trg 1, lir 1000; družina Urlep, Komenskega 16, lir 1000; Avtorizirani oddelek uprave policije v Ljubljani lir 1250; tvrdka M. Bizjak, Celovška 71, lir 1500; Neimenovana iz Ljubljane lir 200; rodbina Dolničar-Drovenik, lir 500; g. Karlo Jože, torbarstvo in galanterija, Ljubljana lir 2000; g. Bonač Fran, industrijalec, Ljubljana lir 10.000; ga. Bajda Marija, Ljubljana lir 1000; g. dr. Jakša Jože, lir 300 v počastitev spomina pok. ge. Ivane Škrbe; g. Cvetrežnik Alojzij, višji stražmojster, lir 150 namesto cvetja na grob pok. g. Jakoš Alojzija, in lir 100 namesto cvetja na grob pok. ge. Marije Šušteršič.

Za oškodovance letalskega napada je g. Julij Zupan lastnik »Dajdama« izročil za opravljanje županskih poslov pooblaščenemu generalnemu tajniku g. Francu Jančigaju 10.000 lir, prav tako pa še 10.000 lir kot veletrgovec z vinom, naj jih po svoji uvidevnosti uporabi za najbolj prizadete. Za isti namen je nakazala ga. **Ana Verlič** 10.000 lir za pomoč 10, najbolj prizadetim družinam. V počastitev spomina dragih sorodnikov, pokojnih Ramorjevih, sta poklonila g. prof. **Alfonz Gspan** 500 lir in g. ing. **Julij Gspan** 500 lir najbednejšim, ki jih je bombni napad prizadejal. **Tvrdka »Alko«** je pa podarila večjo množino malinovca za ponesrečene otroke ter je mestni fizikat ta malinovec dostavil V. odelku Splošne bolnišnice in Otroškemu zavetišču na Viču, kjer se ti poškodovanci nahajajo. — Mesxno županstvo izreka vsem dobrotnikom žrtev letalskega napada najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

»SAMOMOR JUGOSLAVIJE« je naslov knjige, ki jo je napisal dr. Danilo Gregorič, v kateri je pokazal vse one temne sile, ki so iz prostozidarskih lož vodile vse niti za razrušitev Jugoslavije in nam pripravile krvavo revolucijo, potem ko smo bili pahnjeni v vojno za tuje koristi. — Knjiga izide te dni v prevodu dr. Fr. Zupana in v založbi »LUČ«.

Dobite jo lahko v založbi sami, Bleiweisova cesta 13, III. nadstr., in v vseh knjigarnah ter trafikah. Cena 50 lir.

Nove nakaznice za kurivo

Pokrajinski gospodarski svet bo v aprilu izdal nove nakaznice za kurivo. Domačinstva, pri katerih so tekom zadnjega leta nastale spremembe, dobijo potrebna pojasnila pri svojem trgovcu s kurivom, kdaj in kje morajo te spremembe javiti. Ker bo urad za kurivo začel sprejemati reklamacije že v torek 20. marca po abecednem redu trgovcev, naj te stranke, ki nameravajo javiti spremembe, upoštevajo in se nujno takoj javijo pri svojem trgovcu, ki ima točna navodila.

Kino predstave za narodne pionirje

V okviru akrbstva za ljubljanske narodne pionirje so bile minuli petek prirejene v vseh kinogledališčih zanje posebne predstave. V vedno razprodanih gledališčih je našlo oddiha ob dobrih filmih okrog 3000 pionirjev in pionirk, ki s krampom in lopato delajo za obrambo svoje domovine. Akcija Pöll namerava vsak teden izvesti tak spored, pri čemer ne bodo narodni pionirji obiskali le kinogledališča, ampak jim bo dana tudi možnost za obisk ljubljanskega državnega gledališča. Ilb.

NOVI GROBOVI

V Ljubljani je umrl v visoki starosti 87 let vpokojeni blagajnik Pokrajinske hranilnice **Karel Ahčin.** Pogreb pokojnika bo na praznik sv. Jožefa z Žal — kapelica sv. Andreja k Sv. Križu. Naj počiva v miru!

Operno gledališče

Nedelja, 18. marca ob 17: Viktor Parma: »Stara pesem« in N. Rimsky-Korsakow: »Scherezada«. Izven. Cene od 60 lir navzdol.

Ponedeljek, 19. marca ob 17: Selma Lagerlöf — Božena Begovič: »Gösta Berling«. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

Torek, 20. marca ob 17.30: Bernard Shaw: »Pygmalion«. Red A.

Dnevna operna blagajna posluje od danes dalje zjutraj od 8. do 10. popoldne od 16. do 18.

Obvestilo Rdečega križa

Zahvala. Slov. Rdečemu križu so darovali: ga. Stele Marija iz Ljubljane v počastitev spomina družin Ramorjevih lir 400; g. Jan Slavko iz Ljubljane v spomin pok. ge. Vere Ramor lir 300. Prisrčna hvala!

POIZVEDOVANJA

Najdena je bila vezena slika »Sv. Duh« s prejico. Kdor jo pogreša, jo dobi pri vratarju Ljudske tiskarne, Kopitarjeva ul. 6.

Drobne novice

Kongregacija učiteljic in kongregacija gospodičen pri sv. Jožefu. Na praznik sv. Jožefa zjutraj ob ½7. uri skupno sv. obhajilo, popoldne ob 3. uri pa shod; v slučaju alarma pol ure pozneje, vendar ne po 5. uri. Pridite vse!

Proslave sv. Jožefa v križanski cerkvi naj se zanesljivo udeleže rokodelci in obrtniki, mojstri in pomočniki, na praznik njih zavetnika sv. Jožefa 19. t. m. Ob sedmih bo sv. maša, govor in skupno sv. obhajilo.

Zobozdravnik dr. Valter Krušič, specijalist za bolezni ust in zob, Levstikova ul. 22, tel. št. 32-32, ordinira do nadaljnjega od ½5. do 9. ure zvečer.

Učite se strojepisja — vsakomur potrebno! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji se pričenjajo 20., 21., 22 marca — Ponk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji. — Ure dogovorno! — Informacije: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

»RIMSKA CESTA«

je naslov dvojne Svetove knjige, ki je že izšla. Naročniki lahko že dobe broširane knjige. Naročite se na Svet! — Knjiga stane v prodaji 120 lir.

Glavno plinsko pipo v kleti zaprajte ob alarmu! Če bi se od bombe zadeta hiša podrla, bi bili pretrgani tudi hišni plinski vodi. Plin bi uhajal, pod ruševinami pokopani bi se zastrupili, če ne bi bila zaprta pipa na glavnem cevovodu, ki dovaja plin v hiše. Zato takoj ob danem znaku alarma zaprite vse pipice za plin in pa glavno pipo. Če bi bil dan znak za alarm med rednim oddajo plina, bo plinarna takoj ob danem znaku, da je nevarnost zračnih napadov minila, spet odprla plin za tako dolgo kot je bil zaprt da si bodo stranke lahko skuhale kosilo.

Knjižica »Velikonočna dolžnost« prav lepo obravnava četrto cerkveno zapoved: Spoved se svojih grehov vsaj enkrat v letu in ob velikonočnem času prejmi sv. Rešnje Telo. Knjižica se dobi v knjigarnah in na Rakovniku. Cena 3 lire.

Redni šolski pouk uspešno izpopolnjujejo Specijalne instrukcije, Kongresni trg 2.

Vse one pridelovalke zelenjave in sočivja, ki prebivajo na ozemlju mestne občine ljubljanske onstran zaporne črte ter bi bile pripravljene redno in najmanj dvakrat na teden voziti zelenjavo na ljubljanski živilski trg, pa nimajo za to potrebne propustnice za prehod čez mestno zaporno mejo, naj javijo mestnemu tržno-veterinarskemu oddelku v Mahrovi hiši na Krekovem trgu št. 10 ime in priimek, dekliško ime, kraj in čas rojstva, stanovanje, številko in datum mestne izkaznice, številko prehoda čez zaporno mejo, številko morebitne dosedanje propustnice in dobo veljavnosti, da jim bo mestno županstvo skušalo izposlovati potrebne propustnice.

Kdor vse izgubi, mu ostane Bog; Bog tam gori, upanje tu doli. *(Alfred du Musset.)*

KOLEDAR:

Nedelja, 18. sušca: 5. p. — tiha; Ciril Jeruzalemski, škof in cerkveni učenik; Edvard, kralj in mučenec.

Ponedeljek, 19. sušca: Jožef, ženin Device Marije; Kvartila, mučenica; Amancij, spoznavalec.

Torek, 20. sušca: Kristina, devica in mučenica; Nicefor, škof; Arabija, muč.

LEKARNIŠKA SLUŽBA:

Nočno službo imajo lekarne v nedeljo: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška c.; **v ponedeljek:** dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška c.; **v torek:** dr. Kmet, Ciril-Metodova c. 42; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

ZDRAVNIŠKA SLUŽBA:

Nedeljsko zdravniško službo bo opravljal mestni zdravstveni svetnik dr. Ciber Fran, Ljubljana, Štefanova ulica 7, tel. 36-41.

ZATEMNITEV V NEDELJO
od 18.55 do 6.05.

ZATEMNITEV V PONEDELJEK
od 19.05 do 5.50.

KMETOVALCI IN LASTNIKI PARCEL z začetnimi črkami A do H, ki so se od 29. januarja do 10 februarja t. l. naznanili zaradi propustnic čez blok, naj se v sredo, 21. t. m. med 7. in 8. uro zglase v mestnem gospodarskem uradu, soba št. 31, v Beethovnovi ulici št. 7., II. nadstropje, da jih tam prevzamejo, kar je odobrenih. Prosimo, naj se kmetovalci drže navedene ure.

Duhovne vaje za akademske izobraženke so prično danes v nedeljo 18. III. ob pol devetih zjutraj v uršulinski kapeli.

Naročite se na KNJIŽICE v Mladinski založbi — Stari trg 39 — Letna naročnina.

Učenke ilcejske ljudske šole pridejo v torek 20. t. m. ob ½8. uri v kapelo Vajenškega doma, kjer bo sv. maša za umrlo sošolko Viktorijo Bambič.

Zavod za upravo imovine upornikov se je preselil iz Hranilnice Ljubljanske pokrajine v Delavsko zbornico, Miklošičeva c. 22/a-II., tel. 28-69.

Mestno ljudsko kopališče v Kolodvorski ulici št. 4 bo zaradi snaženja prostorov občinstvu zaprto od torka, 20. t. m. do vključno petka, 23. marca ter se redni obrat spet začne v soboto, 24. t. m.

Učenci in učenke meščanskih šol Prule in Sv. Jakob imajo duhovne vaje **v sredo, 21. marca in v četrtek 22. marca ob 7. uri zjutraj** v cerkvi Sv. Florijana. Spoved bodo imeli v sredo popoldne ob ½5. istotam.

(Če je alarmno stanje, pridejo v cerkev 20 minut po končanem predalarmu!) — Ravnateljstvi.

Ambulanta za bolno deco na oddelku za zdravstveno zaščito mater in otrok Higijenskega zavoda (Dečji dom, Lipičeva 3) posluje počenši z 20. marcem t. l. ob delavnikih od 7. do 9. ure, posvetovalnica za matere pa ob torkih in petkih od 17. do 19. ure.

Zahvala. V počastitev spomina pok. g. Viktorja Logarja, cand. ing., so darovali Slovenskemu Rdečemu križu za težko prizadete po letalskem napadu njegovi kolegi 1250 lir, družina Campa, Mestni trg 10 mesto cvetja pok. ge. Veri Ramorjevi roj. Gspan pa 500 lir. Prisrčna hvala!

Za socialno pomoč so darovali: farani iz župnije sv. Križ pri Litiji 550 lir namesto cvetja na grob pok. župnika Leopolda Erzina; 11. četa Slovenskega domobranstva 850 lir.

Uprava »Družinske pratike« sporoča rešavalcem nagradne uganke, da je bilo 16. t. m. izžrebanih 20 rešavalcev za razpisane nagrade. Zaradi pomanjkanja prostora pa imen nagrajencev v »Slovencu« žal ne moremo objaviti. Obveščeni bodo pismeno. Imena objavi prihodnji letnik naše pratike.

Kinematografi

KINO UNION — Zabaven film **»Veleturist«** — Joe Stöckel, Trude Hesterberg. - Predstave danes in jutri na praznik ob 15, 17 in 19. Tel. 22-21

KINO MATICA - **»Poslednji akord«** - Willy Birgel, Lil Dagover, Maria v. Tasnady. — Predstave ob 15, 17 in 19. Tel. 22-41

KINO SLOGA — **»Iz prvega zakona«.** — Predstave ob 15, 17 in 19. Tel. 27-30

Prerano je odšla za svojim možem v 52. letu starosti naša draga mama, sestra, teta in svakinja, gospa

VIRANT JOSIPINA

vdova po delovodji mestne elektrarne

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 18. t. m. ob ¼10 z Žal, kapele sv. Antona, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Jesenice, Zamostec, 17. marca 1945.

Žalujoča hčerka Jožica in ostalo sorodstvo

Dotrpel je v 88. letu starosti naš preljubljeni oče, stari oče, brat in tast, gospod

KAREL AHČIN

upokojeni blagajnik Pokraj. hranilnice

Pokojnikovo truplo leži do pokopa na domu Poljanska cesta 31. Pogreb bo v ponedeljek, 19. marca, ob četrt na deset z Žal, kapelica sv. Andreja, na pokopališče k Sv. Križu. Maša zadušnica bo v torek 20. t. m. ob ½7 v župni cerkvi sv. Petra.

V Ljubljani, dne 17. marca 1945.

ŽALUJOČI OSTALI.

ZAHVALA. Vsem, ki ste ga poznali in ste z nami sočustvovali ob prerani izgubi našega ljubljenega

Pipp Ivo-ta

ter ga spremili na njegovi zadnji poti, kakor tudi gg. pevcem za ganljive žalostinke in darovalcem cvetja — najiskrenejša hvala.

V Ljubljani, dne 18. marca 1945.

Žalujoči ostali.

Danes nas je zapustila v cvetu mladosti 22 let naša ljubljena hčerka, sestra itd., gospodična

Umek Hermina

zasebnica

Pogreb bo v ponedeljek 19. t. m. ob ¾ na 9 z Žal, kapela sv. Marije, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 17. marca 1945.

Žalujoči oče in mati, sestre, brat in sorodstvo.

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dobri, skrbni oče, brat, stric in svak, gospod

Matija Jeran

posestnik in gostilničar

Pogreb dragega pokojnika je bil dne 7. t. m. iz hiše žalosti Beričevo 19 na domače pokopališče v Beričevo.

Beričevo, Dev. Mar. Polje, Ljubljana, 18. 3. 1945.

Žalujoči: Mici, Urška in Kati, hčerke; Polde in Jože, zeta; vnuki, vnukinje in sorodstvo.

ZAHVALA. Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob smrti gospe

Hede Dobeic roj. Jenko

in jo spremili k zadnjemu počitku, ter darovali cvetje, prisrčna hvala. — Maša zadušnica se bo brala v torek 20. marca ob 7 pri sv. Jakobu.

Ljubljana, dne 17. marca 1945.

Žalujoči ostali.

Za »Ljudsko tiskarno«: Jože Kramarič — Izdajatelj: Joško Krošelj — Urednik: Janko Hafner.

MALI OGLASI

Službe dobe

OSEBO za obdelovanje zelenjadnega vrta proti mezdi in kosilu sprejmemo. Naslov v upr. »Sl.« št. 1891. (b

SPREJMEM pošteno in marljivo delavno družino (moža in ženo) za oskrbovanje in obdelovanje male kmetije in velikega vrta z rejo nekaj živali. Vse po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Oskrbnik Notranjsko« št. 1782.

HLAPCA in pastirja sprejmem. Dobra hrana. Lenič, Plešovica 1, Brezovica.

KMEČKO DEKLICO - od 13 do 16 let, najraje begunko, sprejmem v pomoč pri gospodinjstvu in na vrtu. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1870.

HIŠNIKA na deželi - 10 km iz Ljubljane - ob postaji proge Ljubljana—Vrhnika, sprejmem takoj. Pismene ponudbe z navedbo družinskih članov na upravo »Slov.« pod »Želo ugodno« 1820. (b

DEKLE ali FANTA - pridna in pripravna za vsa hišna dela - sprejme v stalno službo podjetje. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1872. (b

10 DELAVK za ščetarstvo sprejmem. Armič Slavko, splošno ščetarstvo, Tržaška 47. (b

Službe iščeto

Službo GOSPODINJE iščem pri dami ali gospodu. Sem zdrava in sposobna vseh gospodinjskih del. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Zvesta« št. 1643. (a

Pošteno DEKLE gre šivat na dom perilo in nogavice. Naslov v upravi »Sl.« št. 1837.

Vajenci

VAJENKO za modistinjo sprejmemo. Salon »Mira« Mestni trg 7.

V najem išče

Mali LOKAL, trgovski - in malo sobico išče starejša trgovka, tudi proti posojilu. Če ni lokala, želim le prepraso sobico s štedilnikom. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »10.000« št. 1815. (n

NJIVO vzamem v najem v bližini Sv. Križa ali v Štepanji vasi. Pognojim sam z domačim gnojem. Ostalo po dogovoru. Koblarjeva 7. (p

ZASTONJ dam kos njive v bližini tovarne Saturnus - za pažnjo lastnikove. Poizve se: Franc Rode, Zaloška c. 28, Ljubljana.

Stanovanja oddajo

2-sobno STANOVANJE lepo, prostorno, zamenjam. Kaluža, Gosposka ul. 5-II.

Sobe iščete

PRAZNO SOBO - ali garsonjero iščem. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Takoj« št. 1825.

Prodamo

CLEMENTIS, rdeči in modri, magnolije, vrbe žalujke, glicinije, vinske trte (izabela), — španski bezeg in jap. kutino za živo mejo, ter razno grmičevje - oddaja Polše, Mala vas št. 40, p. Ježica. Pišite dopisnico. Dostavim na dom. (l

DVE ZIMNICI, 1 zimnato, skoraj novo, in trodelno (morska trava), dobro ohranjeni - prodam oz. zamenjam. Naslov v upr. »Slov.« pod štev. 1835.

LIMONO v čaju dobro nadomešča limonin ekstrakt »Citrol«. Stekleničko prinesite s seboj. Drogerija Ant. Kanc, Židovska ul. 1.

OBLEKCO za 8-10 let starega dečka, dobro ohranjeno, prodamo. - Vprašati Janševa ul. 7.

DAMSKE nove hlačke iz batista in moderce zamenjam ali prodam: Povšetova 33 a, Kodeljevo.

BLAGO za moško obleko, s podlogo, in sive hlače prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1862.

ČEVLJE moške, nizke, rjave, predvojne, dobro ohranjene, št. 42, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1854.

BLAGO, predvojno - temnejše, za plašč ali kostum, naprodaj. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 1852.

PRODAMO: usnjen toaletni kovčeg, otroške globoke vozičke, harmonike - klavirske, diatonične in kromatične, gosli, salonski gramofon, mandolino - sparat za trajno ondulacijo — skiro — otroško posteljico — tapecirane stole, fotoaparate, porcelanast umivalnik in vrč, bosanske in perzijske preproge, japonski kavin servis, turški mocca servis - pozlačeno srebro, konzervator za vkuhavanje sadja in sočivja, operna kukala, pečico in kuhalnik na petrolej, dve vazi in stenski krožnik - prisino japonski, ženske hlače za delo — stenska ogledala, Matador št. 3-5, kompletna, električni influenc aparat - v študijske svrhe itd. proda Hinko Privšek, Gradišče 7.

OTROŠKI VOZIČEK - globok, moderen in udoben, zelo dobro ohranjen, prodam, deloma protivrednost — Domobranska 15.

OBLEKO, moško črno, za srednje veliko postavo, najfinejše predvojno blago, prodam, deloma za protivrednost: Povšetova 33 a - Kodeljevo.

SMOKING, najfinejše blago, za srednjo postavo, prodam ali za delno protivrednost. - Povšetova 33 a, Kodeljevo.

ODEJA - iz kamelje dlake (Kammelhahr) - naprodaj. Rožna dolina, cesta XI št. 21.

ŠPORTNI VOZIČEK - jako dobro ohranjen - naprodaj. Gregorčičeva 10-I.

GLOBOK VOZIČEK - krem, avtomodel, naprodaj ali za protivrednost. Nasl. v upr. »Slov.« pod št. 1896.

6 novih BRISAČ, pomladanski moški površnik in črno svileno obleko, skoraj novo - prodam. Strossmayerjeva 4-I., desno.

Kuhinj. KREDENCO - pisalno mizo, ki ustreza tudi za pisarno, nove moške čevlje štev. 44, 43, in moško kolo prodam ali zamenjam za protivrednost. Florijanska ul. 10-II.

NAPRODAJ: moški trenčkot, moška ura, železna postelja, emajlirana lonca, 20 in 40 litrov, vse rabljeno. - Prečna ulica 8.

ŽLAHTNA DREVESA - ribes, vinske trte in vrtnice ovijalke, lepotičmo grmičje, prodajam. Vrtnar, Pod hribom 40.

KREDENCA za jedilnico, masivna, hrastov les, naprodaj. Naslov v upr. »Sl.« št. 1879.

Rjavo KOTENINO, 15 metrov, moške čevlje, visoke, št. 44, prodam ali zamenjam. Naslov v upr. »Sl.« št. 1925.

Boljše BLAGO za moške srajce, otroške nogavičke s hlačkami od 1 do 7 let prodam. - Naslov v upravi »Sl.« pod št. 1926.

Težak VOZ v dobrem stanju prodam. Naslov v upravi »Sl.« št. 1913.

OTROŠKI VOZIČEK - igrača, nov, in otroški tricikelj, ugodno prodam. Staničeva 8 - pritličje. (l

Živali

KONJA za pomoč pri vožnji po mestu vzamem v najem. Ostalo po dogovoru. Koblarjeva ulica 7.

Dve ZAJKLI, belgijski orjakinji, breji, prodam ali zamenjam. - L. Š., Gosposka 10-I.

PSA volčjaka, dobrega čuvaja proda Ranzinger, Ulica 800 let Lj. št. 19. (j

KONJE za meso kupuje Pušnik Justina, konjska mesarica na Opekarski c. 38, Trnovo.

Lepo KRAVO zamenjam ali kupim drago, dobro molznico. - Naslov v upravi »Sl.« pod št. 1916.

KRAVO, dobro mlekarico kupim. Naslov v upr. »Slov.« št. 1917.

ŠVINJO za pleme — okrog 35 kg težko — prodam. Studenec 19, D. M. v Polju.

TELIČKO - 6 tednov staro, prodam ali zamenjam za rejo. Vodnikova 195 a.

BIKA, starega 10 mes., zamenjam za 2 mala prašička ali enega - primerno večjega. — Ostalo po dogovoru. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1851.

BIKCA, 6 mes., starega, zamenjam za telico. Rudnik 68, v bloku.

KOZO, prima dobro, brejo, dobro mlekarico, prodam. Vodnikova 99, Zg. Šiška.

KONJA, zdravega in dobrega, kupim. Sneberje 10.

KRAVO za zakol zamenjam za mlekarico. Strmi pot 6.

Posestva

DEL HIŠE ali etažno stanovanje kupim. Najraje center. Sem dostojen in čeden. Ponudbe na Glavač, Lj., Poštni predal 217. (p

Kupimo

SAMOKOLNICO, lahko, vrtno, rabljeno - še dobro ohranjeno - kupim. Ponudbe s ceno na upr. »Sl.« pod »Samokolnica« 1811.

SLIKE naših starejših in mlajših mojstrov kupim. Pridem na dom. Naslove pustiti v upr. »Slov.« pod »Slike« št. 1317.

TEHTNICO z utežmi do 10 kg kupi uprava »Slovenca«, Ljubljana.

STEKLENICE vseh vrst, pletenke, šivilj. ske odpadke, pločevinaste sode, vsakovrsten papir, razne kovine, rabno in nerabno železo in tehnične predmete stalno kupuje ter plača »Metalis« Gosposv. 16, tel. 22-88, naspr. Delavskega doma. (k

KANTE (ročke), pločevinaste, kupuje »Petronafta«, A. Hmelak, Ljubljana, Ciril-Metodova 35 a. (k

RJUHE, kapne, blazine in razno drugo perilo kupi H. Privšek, Gradišče 7.

JEDILNE PRIBORE - jedilne in kavine servise, krožnike, kozarce, steklenice, pisalne stroje, moška in ženska kolesa, gramofone, kitare, tamburice in druga glasbila, otroške vozičke - globoke in športne, tehtnice - kuhinjske in Berkel, rjuhe, kapne, blazine, brisače in drugo posteljno perilo, pomladanske dam. in moške plašče, obleke, bosanske in perzijske preproge, predpostelјnike, linolej in kokos tekače itd., kupi in prevzame v komisijsko prodajo Hinko Privšek, Gradišče 7. (k

GNOJ kupim ali zamenjam za repo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod št. 1902 ali Stoženska 29.

OGRINJALKO, kmečko ruto in 15 dkg bele angora volne, nepredene, kupim ali zamenjam. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »V naravi« štev. 1883.

VATO 1½ kg, predvojno blago, za prešitev odeje, kupim za protivrednost. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Vata« št. 1933.

DARILO za krst, samo lepo, kupim ali zamenjam. Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Trajen spomin« št. 1903.

Kolesa

BICIKEL, skoraj nov, moški, športni, svetle barve, proda Ambrož, mehanik, Dunajska 71.

KUPIM moško novo ali zelo dobro ohranjeno kolo. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 1894.

DAMSKO in moško kolo, luxus model — ugodno naprodaj. — Merkur, Puharjeva 6.

DAMSKO KOLO - in moško, brez gum, v zelo dobrem stanju - proda Ambrož, mehanik, Dunajska 71.

Šiv. stroji

ŠIV. STROJ, pogrezljiv, prav dobro ohranjen, z okroglim čolničkom, za šivanje naprej in nazaj, kupim. Cenj. ponudbe s ceno in znamko stroja na upr. »Slov.« pod zn. »Dober šivalni stroj« št. 1381.

Zamenjamo

Moške ČEVLJE, črne, nove, štev. 43, zamenjam za št. 44. Hranilniška 3-I., desno.

RJUHE, nove, zamenjam za protivrednost. Vilharjeva 37 (hišnik).

Več voz GNOJA zamenjamo za seno. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Seno« št. 1760.

OBLEKO moško, črno, skoraj novo in ženski kostum dam za moko in maščobo. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Živila« št. 1784.

STARO OBLEKO, moško, zamenjam za maščobo ali prekajeno meso. Streliška ul. 8, prvo nadstr.

ŠIVALNI STROJ »Singer«, krojački, dobro ohranjen, - zamenjam za protivrednost. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 1819.

JAJCA zamenjam za kurjo hrano: Povšetova 33 a (Kodeljevo).

PEČ, železno, novo - pripravno za kuhanje, zamenjam za krompir. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1866.

Različno OBLEKO in čevlje vsake vrste zamenjam za hrano. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1865.

SENO, dobro, zamenjam za gnoj. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Gnoj« št. 1859.

LONEC, emajliran, 30. literski, skoraj nov - zamenjam za semenski krompir - event. tudi za druga živila. Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Semenski krompir« št. 1892.

NOVE KANTE za 50 kg medu ali 30 kg masti, predvojne, obložene z lesom, zamenjam za protivrednost. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 1853.

STELJO z Rožnika - zamenjam za seno. — Verbič, Stritarjeva ul.

SENO zamenjam za gnoj. Poizve se Zelena pot 10.

ZA DEKLICE 5-7 let zamenjam za kurjo pičo: dva spomladanska plaščka, čevlje, klobučke, nove hlačke z nogavicami. Povšetova ul. 33 a (Kodeljevo).

Obrt

Pozor stavbeniki in hišni posestniki!

Dobavljam, polagam in stružim stare parkete

JOSIP BRLEC

Ljubljana, Kolodvorska ul. 28. - Tel. 37-69.

Pohištvo

STOLE navadne lesene za sobo, svetle barve, kupim ali zamenjam. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 1931.

MODROCE

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po ničkeni ceni

RUDOLF RADOVAN

tapetnik

LJUBLJANA

Mestni trg štev. 13

Poizvedbe

LISTNICO, modro, z dokumenti in denarjem, sem zgubila v tramvaju št. 1 ali 2 - od Marijinega trga do Most. Pošten najditelj naj vrne proti nagradi na ime izkaznice.

LISTNICO z vsebino cca. 5190 L gotovine, osebno in begunsko izkaznico, živilsko, tobačno in oblačilno karto na ime Korelc Henrik, Dolinska cesta 6, sem zgubil 16. t. m. od Domobranske do Belgijske vojašnice, od tam v gramozno jamo, Staničeva ulica. Najditelja prosim, da vrne proti dobri nagradi na moj naslov ali v upravo »Slovenca«.

DENARNICO z gotovino 1400 lir in raznimi listinami ter nakaznicami — na ime Klavs sem zgubila 14. t. m. od Ženske do Splošne bolnišnice. Poštenega najditelja prosim, da odda v ženski bolnišnici - ker sem revna dijakinja.

NALIVNO PERO - v črnem etuiju sem zgubil. Najditelja prosim, da ga odda proti nagradi v upr. »Slov.«, Miklošičeva cesta 5.

Knjige

HRAM, Modro ptico in druge knjige - samo dobro ohranjene, kupi knjigarna Žužek, pasaža.

KUPIMO: Dunajski Zvon, letnik 4; Ljubljanski Zvon, letnike: 1884, 1911, 1916; Kos, Gradivo, vse dele; - Melik, Slovenija I/II; Etnolog I/II, V, VI, X, XI; Flis, Štavb. slogi; Valvasor; Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar; Neufert, Bauentwurfslehre Hütte, tudi posamezne dele; Baumbach, Zlatorog, nemški, več izvodov; Hufnagel - Flatscher, Kaufmännische Holzverwertung Holzhandel u. Sägebetrieb I/II, potem vse slovenske knjige - nemške pripovedne in znanstvene najnovejše dobe, Ig. Kleinmeyr & Bamberg, Miklošičeva cesta.

LEPOSLOVJE slovensko in tuje ter ostale izvirne knjige in prevode kupuje Janez Dolžan, knjigarna — Stritarjeva ulica.

Glasba

UGLASEVALEC glasovirjev. Telefon 89-23, Jurašek, Zrinjskega 7-II. m

GRAMOFON v dobrem stanju, malo rabljen, s ploščami, kupim. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Gramofon« 1889.

KITARE lastnega izdelka prodam ali zamenjam. M. Mušič — Langusova 18. (g

Pridelki

KRMO za konje prodam